

LUKAS

London :

TRINITARIAN BIBLE SOCIETY

7, BURY STREET, W.C.1

—
1927

AN AVIEL ZANTEL HERVEZ LUKAS.

1 KALZ o veza kemeret ar garg da skriva histor an
traou euz a bere ar wirionez a zo bet diskwezet mad
2 en hon touez ; hervez ma ho deuz *ho* roed deomp ar
re ho deuz *ho* gwelet adaleg ar pen-kenta, ha pere a
3 zo bet ministred¹ euz gir Doue ; em euz kredet ive,
Teofil mad-meurbed, e tleen ho skriva d'id dre urz, me
4 pehini am euz sellet piz outhei holl, gant evez ; evit
ma c'hanavezi ar wirionez euz ar pez a zo bet disket
d'id.

5 EN amzer Herodez, roue ar Jude, e oa eur beleg
hanvet Zakari, euz a lignez Abia ; he vreg *a oa* euz a
6 lignez Aaron, hag en em c'halve Elizabet. Ho daou e
oant gwirion dirag Doue, hag e c'heulient holl gour-
c'hemenou hag urzou an Aotrou, en eun doare divlam.
7 N'ho doa ket a vugale, rag Elizabet oa dibrodu² hag ho
daou e oant eet en oad.

8 Erruet a reaz, evel ma rea Zakari he garg a veleg
9 dirag Doue, hervez urz he dro, pehini a zigwezaz
dezhan dre ar zort, hervez giz ar velegiach, da vond en
10 templ an Aotrou, evid devi an ezans. Hag an holl
vanden dud a oa er meaz, o pidi, d'an heur ma têtetan
11 ezans. Neuze eun êl euz an Aotrou en em diskwezaz
12 dezhan en he za, en tu deou euz aoter an ezans. Ha
Zakari, o welet *anezhan*, a oe trubuliet, hag ar spount
13 a grogaz ennhan. Mes an-êl a lavaraz dezhan : Zakari,
n'az pez ket a aoun ; rag da beden a zo zelaouet, hag
Elizabet a c'hano d'id eur mab, hag e roi dezhan an
14 hano a Ian. Beza e vezo evidoud eun dra a joa hag
a laouenedigez, ha kalz en em laouenai euz he c'hane-
15 digez.³ Rag braz e vezo dirag an Aotrou ; na evo na
gwin, nag evach kre ebet, ha leuniet e vezo euz ar
16 Spered-Santel adalek kov he vam ; distrei a rai kalz

¹ sevenerien.

² sec'hen.

³ c'hinivelez.

- 17 euz a vugale israel d'an Aotrou ho Doue, hag e valeo diraghan en spered hag en nerz Eli, evid trei kalounou an tadou euz ar vugale, hag ar re dizentus euz furnez ar re wirion, evid doareia¹ da Zoue eur bobl troet mad.
- 18 Ha Zakari a lavaraz d'an el: A betra ec'h anavezin me ze? rag me a zo koz, ha ma greg a zo eet en oad?
- 19 Hag an el a respountaz dezhan: Me eo Gabriel, pehini a choum dirag Doue; hag ez oun bet digaset evid komz ouzit ha diskleria d'id ar c'heloiou mad-ma.
- 20 Ha setu, te a ia da zont da veza mut, ha ne helli ken komz, beteg an deiz ma en em gavo an traou-ma, abalamour n'ec'h euz ket kredet d'an c'homzou, pere a 21 eruo en ho amzer. Koulzkoude, ar bobl a c'hortoze
- 22 Zakari, hag a oa souezet ma talee en templ. Ha pa oe deuet er meaz, na helle ket komz outhei, hag ec'h anavejont en doa bet eur welidigez en templ, rag dre zin her roe da gompren dezhei; hag hen a choumaz mad.
- 23 Ha pa oe echuet deiziou he garg, ez eaz d'he di.
- 24 Eun nebeud amzer goude, Elizabet he vreg n'em gavaz dougerez; hag en em guzaz e pad pemp miz, o lavaroud: Evel se eo en deuz an Aotrou groet em c'henver en deiziou ma, e pere en deuz sellet ouzin evit ma zenna euz an dismeganz e pehini e oan e touez an dud.
- 26 Er c'hwec'hved miz, Doue a gasaz an el Gabriel
- 27 en eur gear euz a C'halile, galvet Nazaret. Da eur werc'hez pehini dlee dimezi² da eun den hanvet Josef, euz a di David; hag ar werc'hez-se a oa hanvet Mari.
- 28 Hag an el, o veza et el leac'h ma oa, a lavaraz dezhi: Da Saludi a ran, te pehini a zo bet kemeret³ en gras; an Aotrou a zo ganez; beniget out en touez ar gragez.
- 29 Hag o veza gwelet an el e oe trubuliet euz he gomzou, hag e sonje enni ec'h unan petra helle ar salud-ze beza. Neuze an el a lavaraz dezhi: Mari, n'az pez
- 31 ket a aoun, rak kavet ec'h euz gras dirag Doue. Kroui⁴ a ra ennout hag e c'hani eur mab, hag e c'halvi he
- 32 hano Jesus. Braz e vezo, hag e vezo galvet Mab an Huela-Meurbet⁵ hag an Aotrou Doue a roio dezhan
- 33 trôn David he dad. Ren a raio da virviken, var di
- 34 Jakob, hag he ren n'en devezo ket a fin.⁶ Neuze Mari a lavaraz d'an el: Penaoz e c'hoarvezo kement se, pa
- 35 ne anavezan goaz e-bet? Hag an el a respountaz

¹ aozet. ² ken-brometet. ³ reoeret. ⁴ konsev. ⁵ Uc'hela. ⁶ divex.

- dezhi: Ar Spered-Santel a zeo varnout, ha gallout an Huela-Meurbet a c'holoio ac'hanout euz he skeut; dre ze ar bugel santel a c'hano ouzit a vezo galvet Mab
- 36 Doue. Ha setu, Elizabet da giniterv a zoug ive eur mab en he c'hosni; hag hema eo ar c'hwec'hved miz
- 37 euz an hini a oa galvet dibrodu. Rag n'euz netra
- 38 dic'hallout da Zoue. Ha Mari a lavaraz: Setu zervicherez an Aotrou; ra vezo groet d'in hervez da gomz. Hag an el a bellaaz diouthi.
- 39 Neuze Mari a savaz, hag a ieaz buan da vro ar meneziou, en eur gear a Juda, hag, o veza eet en ti Zakari,
- 41 e saludaz Elizabet. Ha kercent ha ma klevez Elizabet salud Mari, ar bugel bihan a dridaz en he c'hov; hag
- 42 Elizabet a oe leuniet euz ar Spered-Santel. Hag o sevel he mouez, e kriaz: Te a zo beniget en touez ar
- 43 gragez, ha beniget eo ar frouez euz da gov. Hag a beleac'h e teu kement-ma d'in, ma teu mam va Aotrou
- 44 etrezek ennoun? Rag mouez da zalud n'euz ket kentoc'h skoet ma dioukouarn, ma en deuz ar bugel bihan
- 45 tridet a joa em c'hov. Hag euruz eo an hini e deuz kredet; rag groet e vezo an traou a zo bet lavaret dezhi a beurz an Aotrou.
- 46 Neuze Mari a lavaraz: Ma ine a veul an Aotrou;
- 47 ha va spered en em laouena en Doue ma Zalver;
- 48 abalamour ma en deuz sellet euz izelded he zervicherez.² Ha setu divar vrema, e vezin galvet euruz
- 49 gant an holl dudou. Rag an Holl-C'halloudek en
- 50 deuz groet traou braz d'in; he hano a zo santel; hag he drugarez en em asten a oad en oad war ar re a
- 51 souj anezhan. Diskwezet en deuz nerz he vreae'h;
- 52 sklabezet en deuz ar sonjezonou a rea ar re ourgouidek, hag en deuz savet ar re vihan; leuniet en deuz a
- 53 vadou ar re ho doa naoun, ha kaset en deuz kwit ar re
- 54 binvidik en goullou. Sikouret en deuz Israel he zervicher; o kaout sonj⁴ euz he drugarez; evel m'en
- 55 doa hel lavaret d'hon tadou, da Abraham ha d'he lignez da viken.
- 56 Ha Mari a choumaz ganthi var dro tri miz; neuze e tistroaz d'he zi.
- 57 Neuze, amzer Elizabet o veza deuet, e c'hanaz eur
- 58 mab. Hag he amezeien hag he c'herent, o veza anave-

¹ imposubl. ² vatez. ³ balc'h. ⁴ envor.

zet penaoz en doa an Aotrou diskwezet he drugarez
 59 en he c'henver, *en em* laouenajond ganthi. Hag o
 veza deuet an eizvet doiz evid sirkonsiza¹ ar bugel, e
 60 c'halvjond anezhan Zakari, euz a hano he dad. Mez
 he vam, o kemer ar gomz a lavaraz : Nan, mez Ian e
 61 vezo galvet. Hag e lavarjond dezhi : N'euz den he
 62 kerentiach pehini a zo galvet euz an hano ze. Neuze
 e c'houlenjont dre sin euz he dad penaoz e felle
 63 dezhan e vije galvet. Ha Zakari, o veza goulenet
 taolenouigou, a skrivaz ar giriou ma : Ian eo he hano.
 64 Hag an holl a oe zouezet. Kerkent he c'henou a zigo-
 raz, he deod a *ziereaz*, hag e komze en eur veuli Doue.
 65 Hag ho holl amezeien a oe leuniet a spount, hag an
 holl draou ma en em vrude dre holl venezion ar Jude.
 66 Hag ar re holl *ho c'hleve*, *ho mire* en ho c'hakoun, hag
 e levarent : Petra a vezo euz ar bugel bihan ze ? Ha
 dorn an Aotrou a oa varnezhan.
 67 Neuze Zakari he dad a oe leuniet euz ar Spered-
 68 Santel, hag e profetizaz, o lavarout : Beniget *ra vezo*,
 an Aotrou, Doue Israel, dre ma eo deuet da welet ha
 69 da zasprena he bobl, hag abalamour ma en deuz savet
 deomp eur Zalver Galloudek en ti David he zervicher ;
 70 evel *m'hen* doa komzet dre c'henou he brofed santel,
 71 aboe pen-kenta ar bed. Dre ma en deuz hon sovetaet
 a zaouarn hon enebourien, hag euz dorn ar re holl hon
 72 c'hasae, evid ober trugarez en kenver hon zadou o
 73 kaout sonj euz he allians² santel, euz al le en doa groet
 74 da Abraham hon zad, penaoz, o veza hon zennet euz a
 zorn hon enebourien, ma servichemp anezhan hep
 75 aoun, er santelez hag *en eünder* dirazhan *epad* holl
 76 deizioù hon buez. Ha te, bugel bihan, te a vezo gal-
 vet profed an Huel-Meurbet ; rag te a valeo dirag
 77 fas³ an Aotrou, evid kempen he henchou, abalamour
 da rei anaoudegez ar zilvidigez d'he bobl, er pardoun
 78 euz ho fec'hejou, dre garantez trugarezuz hon Doue,
 dre behini ar sao-heol euz an neac'h en deuz hon
 79 gwelët ; evit sklerijena ar re a zo azezet en devalijen
 hag *en skeud* ar maro, *hag* evit ren hon c'hamejou en
 hent ar peoc'h.
 80 Hag ar bugel bihan a greske hag en em grevae er
 spered ; hag e *choumaz* el leac'hiou-distro beteg an
 deiz en pehini e tlee beza diskwezet da Israel.

¹ tro-droc'ha, amdroc'ha, enwada.² unnenans.³ drema.

2 EN amzer-ze e oe embanet eul lezen a beurz Sezar-
 August, evit ma vije groet ar gount¹ euz a dud ar bed
 2 holl. Ar gount kenta ze a oe groet epad ma oa Kirinus
 3 gouarner a Siri. Dre ze an holl a iea evid lakaat ho
 4 hano, pep hini en he gêar. Josef ive a biniaz euz a
 C'halile d'ar Jude, euz a gêar Nazaret da gêar David,
 hanvet Betlehem, dre ma oa euz a di hag euz a famil
 5 David, evid rei he hano gant Mari he vreg, pehini a oa
 6 dougerez. Hag epad ma oant eno, an amzer en pehini
 7 e tlee gwilioudi a erruaz. Hag e c'hanaz he mab kenta-
 ganet, hag e valiuraz anezhan, hag e lekeaz anezhan
 en eur manjouar, abalamour ne oa ket a blas evithei
 en hostaleri.
 8 Beza e oa er memez bro, meserien pere a gouske
 er parkeier, ha pere a ziwallé ho loened epad beliadenou
 9 an noz. Ha setu eun él euz an Aotrou en em diskwe-
 zaz dezhei, ha gloar an Aotrou a lugernaz en-dro
 10 dezhei, hag ho doe eur spount vraz. Neuze an él a
 lavaraz dezhei : N'ho pezet ket a aoun ; rag setu e
 tisklerian deoc'h eur joa vraz, pehini a vezo-evid an
 11 holl bobl ; rag ganet eo hirie deoc'h, en kêar David,
 12 eur Zalver, pehini eo ar C'hist, an Aotrou Kement
 ma a vezo evit sin deoc'h : c'hwia a gavo ar bugel
 13 bihan maliuret, *ha* gourvezet en eur manjouar. Ha
 kerkent e oe gant an él eul lod braz euz a arme an
 14 env, o veuli Doue hag o lavarout : Gjoar da Zone, el
 leac'hiou huel-meurbed ; peoc'h var an douar, e touez
 an dud pere a gâr !
 15 Ha pa oe en em dennet an éled diganthei en env, ar
 veserien a lavaraz an eil d'egile : Deomp eta beteg
 Betlehem, ha gwelomp ar pez a zo en em gayet, hag en
 16 deuz an Aotrou roet da anavezout deomp. Mond a
 rejond eta buan *di*, hag e kavjond Mari, ha Josef,
 hag ar bugel bihan, pehini a oa gourvezet er man-
 17 jouar. Hag, o veza *he* welet, e tisklerjont ar pez a
 18 oa lavaret dezhei divarben ar bugel bihan ze. Hag ar
 re holl *ho c'hleve*, a oa souezet braz euz ar pez a oa bet
 19 lavaret dezhei gant ar veserien. Ha Mari a vire an
 20 holl draou-ze, o fistremen *anezhei* en he c'haloun. Hag
 ar veserien a zistroaz, o c'hlorifia hag o veuli Doue euz
 kement ho doa klevet ha gwelet, hervez ma oa bet
 lavaret dezhei.

¹ gount

- 21 Ha pa oe deuet an eizved devez evid sinkonsiza¹ ar bugel, e oe galvet JESUS, hano *pehini a oa bet* roet dezhan gant an el, araog ma oa krouet en kov *he vam*.
- 22 Ha pa oe deuet, hervez lezen Moizez, an deizioù dezhi da veza purifiet,² e oe kaset *ar bugel* da Jerusalem, evid he ginnik d'an Aotrou: hervez ma eo skrivet en lezen an Aotrou: Pep paotr³ kenta ganet a vezo zagret da Zoue; hag evid kinnig en sakrifis, hervez ar pezh a zo skrivet en lezen an Aotrou, eur re durzaneled, pe diou goulmik.
- 23 Beza e oa en Jerusalem eun den hanvet Simeon; an den ze *a oa gwirion* hag a soujans Doue, gortoz a rea konsolasion⁴ Israel; hag ar Spered Santel a oa varnezhan. Diskleriet e oe dezhan a beurz Doue dre ar Spered-Santel, penaoz ne varve ket, araok m'en divije gwelet Christ an Aotrou. Dond a reaz en templ dre ar Spered, hag evel ma oa an tad hag ar vam o tigas ar bugel bihan Jesus, evid ober en he genver hervez giz al lezen, e kemeraz anezhan etre he ziuovrec'h, hag e veulaz Doue, o lavarout: Aotrou, laosk brema da zervicher da vond en peoc'h, hervez da c'hir; rag va daoulagad ho deuz gwelet da zilvidigez, pehini ec'h euz groet dirag an holl boblou, ar sklerijen pehini a dle skleria an holl dud, ha gloar da bobl Israel.
- 33 Ha Josef hag he vam a oa souezet euz an traou a lavaret anezhan. Ha Simeon ho benignaz, hag a lavaraz da Vari he vam: Setu, *ar bugel ze* a zo lekeat evid kwezdigez hag adsavedigez kalz en Israel, ha da veza eur zin euz a enebiez; en hevelep doare ma vezo sonjezonou kaloun kalz disoloet; hag evidout te eur c'hleze a dreujo da ene.
- 36 Bez e oa ive eno Anna ar brofedez, merc'h Fanuel, euz a bobl⁵ Aser; oajed braz *e oa*, hag he doa bevet gant *he* fried seiz vloaz, aboe he gwerc'hded. Intanvez *e oa*, oajed a bevar bloaz ha pevar-ugent, vandro, ha na'z ea ket euz an templ, o servichi Doue noz deiz, er iuniou hag er pedenou. O veza deuet d'an heur ma, e veulaz ive an Aotrou, hag e komze euz *a Jesus* d'ar re holl euz Jerusalem pere a c'hortoze dasprenadurez Israel.
- 39 Ha goude m'ho doe groet pep tra hervez lezen an Aotrou e tistrojont en Galile, da Nazaret, ho c'hear.

¹ tro-droc'ha.² netact.³ mal.⁴ die'hlac'har.⁵ lignez, wen.

- 10 Hag ar *hmg* l a greske hag en em nerze er Spered, o veza leuniet; furnes; ha gras Doue a oa varnezhan.
- 11 He dad hag he vam a iea bep bloaz da Jerusalem, da wel ar Pask. Ha pa hen doe Jesus daouzek vloaz, e pinjont da Jerusalem, hervez giz ar gwel. Pa oe deizioù *ar gwel* tremenet, evel ma tistroent *ac'hane*, ar bugel Jesus a choumaz en Jerusalem; ha Josef hag he vam na anavezchont ket *ze*. Mes, o sonjal penaoz e oa en ho zouez, e valejond eun devez, neuze e klaskjont anezhan etouez *ho c'herent* hag ar re euz *hoc'h* anaoudegez; hag, o veza n'her c'havent ket, e tistrojond da Jerusalem d'he glask. Hag a ben tri devez hen kavjond en templ, azezet en touez an doctored, o selaou anezhei hag oc'h ober goulenu outhei. Ha kement a gleve anezhan, a oe souezet euz he furnez hag euz he respountchou. Pa welez *he dud* anezhan e oent souezet; hag he vam a lavaraz dezhan: *Va* bugel, perag ec'h euz te groet evel ze deomp? Setu da dad ha me, en glac'har, a glask ac'hanout. Hag e lavaraz dezhei: Perag am c'hlaskac'h me? Na wiac'h-hu ket eo red d'in beza *dalc'het* gant labouriou ma Zad? Mes int na gomprenjont ket ar pezh a lavare dezhei. Mond a reaz neuze ganthei, hag e teuz da Nazaret, hag e touje dezhei. Hag he vam a vire an holl draou ze en he c'haloun.
- 52 Ha Jesus a greske en furnez, en ment hag en gras, dirag Doue, ha *dirag* an dud.
- 3 AR bempzekved bloaz euz a impalaered Tiberius, Sezar, Pons-Pilat, o veza gouarner euz ar Jude, Herodez, tetrark¹ euz a C'halile, Filip he vreur, tetrark euz an Iture hag euz a vro Trakonit, ha Lisanius, tetrark a Abilen, dindan belegiach braz Annas ha Kaifas, gir Doue a oe kaset da Ian, mab Zakari, el leac'h-distro.
- 3 Ha Ian a zeuaz en holl vro vandro d'ar Jourdan, o prezegi badiziant an distroidigez euz Doue, evid ar pardoun euz ar pec'hejou. Evel ma eo skrivet en levr lavariou ar profed Isai: Mouez an hini a gri el leac'h-distro *eo*: Kempenet hent an Aotrou, pleneet he wenojenou. Pep traonien a vezo leuniet; ha pep menez ha krec'hien a vezo izeleet, an *henchou* gwariet a vezo

¹ perarvet-mestr.

6 eünet hag ar re dosenek¹ a vezo kompezet ; ha pep den a welo ar zilvidigez a Zoue.

7 Lavaret a rea eta d'ar bobl pehini a zeue evit beza badezet ganthan : Lignez a aered-viber, piou en deuz disket deoc'h tec'hel rag ar vuander² da zont ? Grit eta froueziou deread d'an distroidigez ; ha n'em lekeet ket da lavaret ennoc'h oc'h unan : Ni hon deuz Abraham da dad ; rag me a lavar deoc'h e c'hell Doue ober genel euz ar vein-ze bugale da Abraham. Ar vouc'hal a zo a-vrema lekeat euz griziu ar gwez. Pep gwezen eta ha na ro ket a frouez mad a ia de veza troc'het ha taolet en tân.

10 Neuze ar bobl a c'houlenez diganthan : Petra a rafomp-ni eta ? Hag hen a respountaz dezhei : Neb en deuz daou wiskamant ra roio *unan* d'an hini n'en deuz ket ; ha neb en deuz boued ra rai ar memeuz tra.

12 Dont a reaz ive publikaned evid beza badezet ; hag e leverjond dezhan : Mestr, petra a rafomp-ni ? Hag hen a lavaraz dezhei : Na gemerit ket en tu all d'ar pez a zo gourc'hemenet deoc'h. An dud a vrezel a c'houlenez ive diganthan : Ha ni petra a rafomp-ni ? Hag hen a lavaraz dezhei : Na vac'hit den ha na damallit den en gaou, mes en em gontantit euz ho pae.

15 Hag evel ma oa ar bobl en gortoz, ha ma c'houlene an holl en ho c'haloun hag hen ne oa ket Ian ar C'hrist, Ian en em lekeaz da lavaret d'an holl : Evidoun me, me a vadez ac'hanoc'h en dour ; mes unan all a zeu galloudusoc'h evidoun ; ha n'oun ket din da zieren koreou he voutou ; hen eo ho padezo er Spered-Santel ha tân. He grouez a zo en he zaouarn, netaat a rai mad he leur, hag e tastumo argwiniz en he zolier, mes ar pell a zevo en tân pehini ne varv ket.

18 Hag hen a lavare meur a gelenadurez all d'ar bobl, o prezegi dezhei an Aviel.

19 Mes Herodez an tetrark, o veza bet tamallet gant Ian, divarben Herodiaz, greg Filip he vreur, hag euz an holl draou fall en doa groet, a reaz goude an holl draou fall *all*, an hini da lakaat Ian er prizoun.

21 Evel ma rea an holl bobl en em vadezi ganthan, Jesus a oe ive badezet ; hag epad ma pede, an env a zigoraz, hag ar Spered-Santel a ziskenaz warnezh an

¹ dorgenek.

² koler.

doars eur c'horf, evel *hini* eur goulm ; hag eur vouez a zeuaz euz an env, o lavarout : Te eo va Mab karet-mad, en pehini em euz lekeet ma flijadur.

23 Ha Jesus a oa *oajet* vardro tregont vloaz pa en em lekeaz *da brezegi*, hag e oa, evel ma kredet, mad da

24 Josef, da Heli, da Vatthat, da Levi, da Velchi, da

25 Janna, da Josef, da Vattathias, da Amos, da Nahum,

26 da Heli, da Nagge, da Vaath, da Vattathias, da Semei,

27 da Josef, da Juda, da Joanna, da Rhesa, da Zorobabel,

28 da Salathiel, da Neri, da Velchi, da Addi, da Gosam,

29 da Elmodam, da Her, da Jose, da Eliezer, da Jorim, da

30 Vatthat, da Levi, da Simeon, da Juda, da Josef, da

31 Jonan, da Eliakim, da Velea, da Vainan, da Vattatha, da

32 Nathan, da Zavid, da Jesse, da Obed, da Vooz, da

33 Salmon, da Naason, da Aminadab, da Aram, da

34 Esrom, da Farez, da Juda, da Jakob, da Isaak,

35 da Abraham, da Dhara, da Nachor, da Saruch, da

36 Ragaü, da Falech, da Heber, da Sala, da Gainan, da

37 Arfaxad, da Sem, da Noe, da Lamech, da Vathusala,

38 da Enoch, da Jared, da Valaleel, da Gainan, da Enos, da Seth, da Adam, da Zoue.

4 Jesus, leuniet euz ar Spered-Santel, a zistroaz euz ar Jourdan, hag e oe kaset gant ar Spered el leac'h-distro. El leac'h e oe tentet gant andiaoul epad daou-ugent devez, ha ne zebraz netra e-pad an deizioù ze ;

3 mes goude ma oent tremenet, en doa naoun. Neuze an diaoul a lavaraz dezhan : Mar d'out Mab Doue,

4 gourc'hemen d'ar mean ma, dont da vara. Ha Jesus a respountaz dezhan : Skrivet eo : An den ne vevo ket a vara hepken, mes gant pep gir a Zoue. Neuze an diaoul en kasaz var eur menez huel, hag a reaz dezhan gwelet en eun taol holl rouantelezoù ar bed ;

6 hag e lavaraz dezhan : Rei a rin d'id an holl c'hallout ze ha gloar *ar rouantelezoù ze* ; rag roet eo bet d'in,

7 hag e roan anezhan d'an nep a fell d'in. Ma taoulinez eta dirazoun, an holl draou ze a vezo d'id. Mes Jesus a respountaz dezhan : Adre d'in, Satan ; rag skrivet eo : Adori a ri an Aotrou da Zoue, ha ne zervichi

9 nemet-han. Kas a reaz anezhan ive da Jerusalem, hag e lekeaz anezhan var lein an templ, hag e lavaraz dezhan : Mar d'out Mab Doue, en em daol ac'han

10 d'an traon ; rag skrivet eo, e c'hourc'hemenno d'he éled

11 *kaout soan* ouzit, evit da ziwall ; ha penaoz e tougfont

ac'hanout etre ho daouarn, gant aoun na stokfe da
 12 droad euz eur mean *benag*. Mes Jesus a respountaz
 dezhan : Lavaret eo : Na denti ket an Aotrou da
 Zoue.
 13 Hag an diaoul, o veza achuet an holl dentasion, en
 em dennaz outhan evid eun amzer.
 14 Ha Jesus a zistroaz da C'halile, dre c'hallout ar
 15 Spered, hag ar vrud anezhan a redaz dre an holl vro
 trovardro. Rag kelen a rea en ho sinagogou, hag e
 oa enoret gant an holl.
 16 Ha *Jesus* a zeuaz da Nazaret, el leac'h e oa bet savet,
 hag ez eaz, hervez he c'hiz, deiz ar Sabbat, er sinagog,
 17 hag e savaz evit len. Hag e oe roet dezhan levr ar
 profed Isai, hag o veza digoret¹ al levr, e kavaz al
 18 leac'h en pehini e oa skrivet : Spered an Aotrou a zo
 varnoun, abalamour da ze en deuz ma eoliet evid
 19 prezegi an Aviel d'ar beorien ; kaset en deuz ac'hanoun
 evid iac'haat ar re ho deuz ar galoun mantret² : evit
 emban an dasprenadurez d'ar re dalc'het,³ hag an distro
 euz ar gweled d'ar re dall ; da gas er frankiz ar re a
 oa gwasket, ha da bublia blavez trugarezuz an Aotrou.
 20 Ha goude beza serret⁴ al levr, hag herod d'ar ministr,⁵
 ec'h azeaz ; ha daoulagad an holl er sinagog a zelle
 21 piz outhan. Neuze en em lekeaz da lavaret dezhei :
 Ar gomz ma euz ar Skritur a zo peur-c'hreat hirie, he
 22 c'hlevet a red. An holl a roe testeni dezhan, hag a oa
 souezet euz ar c'homzou a c'hras⁶ pere a zeue euz he
 c'henou ; hag e lavarent : N'eo ket hema mab Josef ?
 23 Hag hen a lavaraz dezhei : Hep mar e leverfet d'in al
 lavar ma : Medisin,⁷ en em iac'ha da unan : gra ive
 ama, ebarz da vro, kement hon deuz klevet lavaret
 24 ec'h euz groet en Kafarnaom. Mes hen a lavaraz
 dezhei : Me a lavar deoc'h en gwirionez penaoz profed
 25 ebet n'eo digemeret en he vro. Me a lavar deoc'h en
 gwirionez : e oa kalz a intanvezed en Israel en amzer
 Eli, pa oe serret an env e-pad tri bloaz ha c'hweac'h
 26 holl. Koulskoude Eli ne oe kaset da di hini anezhei ;
 nemet da di eun intanvez euz a Sarepta, en Sidon.
 27 Beza e oa ive kalz a dud l'or en Israel en amzer
 Elize ar profed ; koulskoude hini anezhei ne oa

¹ disbleget. ² flastret. ³ sklavet. ⁴ pleget. ⁵ boleg.
⁶ dudius. ⁷ Louzaouer.

28 iac'heet, nemet Naaman, ar Sirian. Hag ar re holl a
 oa er sinagog, o klevet kement se, a ieaz drouk ennhei.
 29 Hag o veza savet e kaschont anezhan kwit euz ho
 c'hear, hag e lekejond anezhan var lein ar menez var
 behini e oa savet ho c'hear, evid he deurel d'an traon.
 30 Mes hen o tremen dre ho c'hreiz az eaz kwit. Hag e
 tiskanaz en ti *tud euz* Kafarnaom, kear a C'halile,
 32 hag e kelene anezhei en deiziou ar sabbat. Hag
 e oent souezet euz he greden ; rag komz a rea gant
 gallout.
 33 Beza e oa er sinagog eun den trec'het gant an drouk
 34 spered, pehini a grie a vouez huel : Ah ! petra a zo etre
 te ha ni, Jesus a Nazaret ? ha deued out te evid hon
 35 c'holl ? Me a oar piou out ; ar Sant a Zoue. Ha
 Jesus, a c'hourdrouzaz anezhan, olavarout : Tav-te,
 ha kea euz an *den ze*. Hag an diaoul, o veza e wintet¹
 er c'hreiz, a ieaz kwit anezhan hep ober drouk ebed
 36 dezhan. Hag e oent holl spouronet, hag e lavarent
 etrezhei : Petra eo kement-ma ? Gourc'hemen a ra
 gant gallout ha nerz d'an drouk-sperejou, hag ez eont
 37 kwit. Hag ar vrud anezhan az eaz en pep leac'h er vro
 tro-var-dro.
 38 *Jesus*, o veza eet er meaz euz ar sinagog, a ieaz en ti
 Simon. Ha, mam gaer Simon e doa eur gwal derzien ;
 39 hag e pedjont anezhan evit hi. O veza eta eet a uz
 dezhi, e c'hourc'hemenaz d'an derzien *paouez*, hag an
 derzien a gwitaz anezhi ; ha kerkent e savaz hag e
 servichaz anezhei.
 40 Pa oe kuzet an heol, ar re holl o doa re glanv dalc'het
 gant meur a glenvejou, ho digase dezhan ; hag hen
 a iac'hae anezhei holl en eul lakaat he zaouarn var bep
 41 hini anezhei. An diaoulou² ive az ea euz a galz, o
 krial hag o lavarout : Te eo ar C'hrist, Mab Doue ;
 mes hen ho gourdrouze, ha ne leze ket anezhei da
 lavaret e wient e oa ar C'hrist.
 42 Adaleg ma teuaz an deiz, ez eaz da eul leac'h-distro,
 hag eur bobl vraz hen klaske, hag a zeuaz beteg ennan
 hag a c'hoantae hen dere'hel, evit n'ho c'hwitaje ket.
 43 Mes hen a lavaraz dezhei : Red eo d'in ive prezegi
 rouantelez Doue d'ar c'heariou all ; rag evit ze eo oun
 bet kaset.
 44 Hag e prezege en sinagogou ar Galile.

¹ sklapet, diskaret. ² diaoulion.

5 Evel ma oa *Jesus* var aot mor Jenezaret, ar bobl
 2 en em daole varnezhan evit klevet gir Doue. Hag o
 veza gwelet diou vag en tu all d'ar mor, euz a bere ar
 besketerien a oa diskenet hag a walc'he ho rouejou,
 3 e piniaz en unan euz ar bagou ze, pehini a oa da Simon;
 hag e pedaz anezhan da bellaat eun tam euz an
 douar; hag o veza azezet, e kelene ar bobl divar ar
 4 vag. Ha pa en doe paouezet da gomz, e lavaraz da
 Simon: Kea araokoc'h eu dour-doun, ha taolet ho
 5 rouejou evit pesketa. Simon a respountaz dezhan:
 Mestr, ni hon deuz labouret epad an noz hep tapout
 netra; koulskoude, var da c'hir e taolin ar roued.
 6 Hag, o veza hen groet, e tapjond eun niver ken braz
 7 a besked; hag *evel* ma tore ho rouejou, e rejont sin
 d'ho c'hen vreudeur, pere a oa er vag all, da zont d'ho
 zikour; hag e teujont, hag e leunjont an diou vag, en
 8 hevelep doare ma'z eent d'ar fons. Simon Pêr, o veza
 gwelet *kement se*, en em strinkaz¹ d'an daoulin euz
 treid *Jesus*, hag a lavaraz: Aotrou, pella diouzin; rag
 9 eur pec'her oun. Rag ar spount a oa kroget enghan,
 hag er re holl a oa ganthan, abalamour d'an dapidigez
 pesked ho doa groet; kenkouls evel en Jakez hag en
 Ian; mibien Zebede, ken-vreudeur da Simon. Ha *Jesus*
 10 a lavaraz da Simon: N'az pezh ket a aoun; a vrema e vezi
 11 pesketer tud veo. Hag o veza digaset ho bagou d'an
 douar, e kwitajond pep tra hag e c'heuljont anezhan.
 12 Evel ma oa en unan a geariou *Galile*, eun den goloet
 a lorentez,² o veza gwelet *Jesus*, en em strinkaz var he
 c'henou d'an douar hag hen pedaz, o lavarout: Aotrou,
 13 mar fell d'id, e c'hellez va netaad. Ha *Jesus* oc'h asten
 he zorn, hen stokaz hag a lavaraz dezhan: Fellout a ra
 d'in, bez netaet. Ha kerkent al lorentez a gwitaez
 14 anezhan. Ha *Jesus* a zifenaz outhan n'hel lavarje
 da zen; mes kea, a lavaraz dezhan, en em diskwez d'ar
 beleg ha kinnig evid da netadurez³ ar pezh en deuz
 Moizez gourc'hemenet, evid ma *servicho kement se da*
 15 desteni dezhei. Hag ar vrud anezhan en em skulie
 mui-oc'h-vui, ha kalz a dud en em zastume evid he
 glevet hag evid beza iac'heet ganthan euz ho c'hlen-
 16 vejou. Mes hen en em dalc'he a-du el leac'hiou distro,
 17 evid pedi. Eun devez ma kelene, ha ma oa farisianed
 ha doctored euz al lezen, pere a oa deued euz holl

¹ dolaz.² lorgnias.³ barediges.

vourkou ar Galile, hag euz ar Jude, hag euz a Jeru-
 salem, azezet *eno*, gallout an Aotrou a oberie¹ evit
 18 iac'haat ar re *glanv*. Neuze e teuaz tud pere a zouge var
 eur gouele eur paralitik, hag e klaskent mond *en ti* hag
 19 he lakaat dirag *Jesus*. Ha pa na wient dre beleac'h
 he gas ebarz, abalamour d'ar bobl, e pinjont var an ti,
 hag hen diskenjont dre an teol gant he wele, e kreiz
 20 ar bobl, dirag *Jesus*, pehini, o welet ho feiz, a lavaraz
 dezhan: O den, da bec'hejou a zo pardounet d'id.
 21 Neuze ar skribed hag ar farisianed en em lekeaz da
 grosmolet ha da lavaret: Piou eo hema, pehini a wal
 gomz? Piou a hell pardouni ar pec'hejou, nemed Doue
 22 hepken? Mes *Jesus*, oc'h anaout ho sonjezonou, a
 gemeraz ar gomz hag a lavaraz dezhei: Petra a gros-
 23 molet-hu en ho kalounou? Pehini eo aa ezeta da
 lavaret: Da bec'hejou a zo pardounet d'id, pe lavaret:
 24 Sav ha bale? Mes, evid ma wefet penaoz Mab an den
 en deuz, var an douar, ar gallout da bardouni ar
 pec'hejou: Sav te, a lavaraz d'ar paralitik, me *hel*
 25 lavar d'id, doug da wele, ha kea d'az ti. Ha rak-tal e
 savaz dirazhei, dougen a reaz ar *gwele* var behini
 e oa gourvezet, hag ez eaz d'he di, o rei gloar da
 26 Doue. Hag e oent holl souezet braz, hag e c'hlorifient
 Doue; leuniet e oent a soujanz, hag e lavarent: Ni
 hon deuz gwelet hirie traou burzuduz.
 27 Goude ze e teuaz, hag e welaz eur publikan hanvet
 Levi, azezet en ti ar gwiriou; hag e lavaraz dezhan:
 28 Deuz war va lerc'h. Hag hen, o kwitaat pep tra, a savaz
 29 hag a heuliaz anezhan. Ha Levi a reaz eur fest vraz
 en he di, hag eun niver braz a bublikaned hag a dud all
 30 a oa euz taol ganthei. Hag ar re anezhei a oa skribed
 ha farisianed a grosmolet hag a lavare d'he ziskibien:
 Perag e tebret hag ec'h evet-hu gant ar bublikaned ha
 31 gant an dud a vuez fall? Ha *Jesus*, o kemer ar gomz,
 a lavaraz dezhei: N'eo ket ar re a zo iac'h eo ar
 re ho deuz ezom a vedisin, mes ar re a zo klanv.
 32 Deud oun da c'hervel d'ar geuzidigez,² nan ar re wirion,
 mes ar bec'herien.
 33 Lavaret a rejont ive dezhan: Perag e iun diskibien
 Ian aliez hag e reont pedenou, ken koulz eyel re
 ar farisianed; el leac'h da re te a zebr hag a ev?
 34 Hen a lavaraz dezhei: Ha c'hwi a hell lakaad da iun

¹ laboure.² glac'har.

- 35 mignouned ar pried, epad ema ar pried ganthei ? Mes
deiziu a zeu en pere e vezo lamet ar pried diganthei ;
36 neuze e iunfont en deiziu ze. Lavaret a reaz ive
dezhei eun hevelidigez : Den ne laka eun tam euz a
eur gwiskamant nevez da eur gwiskamant koz :
rag, an nevez a freuzfe ar c'hoz, hag an tam
kemeret euz an hini nevez n'en em ra ket gant an hini
37 koz. Den ne laka gwin nevez en beseliou koz ; rag ar
gwin nevez a dorfe ar beseliou koz hag en em skulfe,
38 hag ar beseliou a ve kollet. Mes ar gwin nevez a lekeer
en beseliou nevez, hag an daou en em vir a unan. Ha
39 n'en deuz den pehini, a ev *gwin* koz, a c'houlen *gwin*
nevez ; rag, lavarout a ra : Gwel eo an hini koz.
- 6 En em gaout a reaz, epad an eil kenta sabbat, ma
tremene *Jesus* dre an hed ; he ziskibien a ziframe tam-
wezenou, hag, o veza *ho* gwasket en ho daouarn, etebrent
2 anezhei. Hag hinienou euz ar farisianed a lavaraz
dezhei : Perag e rit-hu ar pez n'eo ket dleet ober en
3 deiziu ar sabbat ? Neuze *Jesus*, o kemer ar gomz, a
lavaraz dezhei : N'oc'h euz-hu ket lennet petra a reaz
David, hag ar re a oa ganthan pa ho doa naoun ?
4 Penaoz ez eaz en ti Doue, hag e kemeraz ar barau a
ginnik, hag e tebraz *outhei* hag *her* roaz memeuz d'ar
re a oa ganthan, petra benag na helle ho dibri nemet
5 ar veleien hepken ? Hag hen a lavaraz dezhei : Mab
an den a zo Mestr, memeuz euz ar sabbat.
- 6 En em gaout a reaz ive, eun deiz all a sabbat, ma'z
eaz er sinagog, ha ma kelene *ennhi* ; hag e oa eno eun
7 den a behini an dorn deou a oa dizec'het. Hag, ar
skribed hag ar farisianed a zelle outhan, evid gwelet
hag hen a iac'haje deiz ar sabbat, evid kaout *padru* d'he
8 damall. Mes evel ma c'hanaveze ho sonjezonou, e
lavaraz d'an den en doa an dorn dizec'het : Sav te,
hag en em dalc'h er c'hreiz. Hag hen, o veza savet, en
9 em dalc'haz en he za. *Jesus* a lavaraz dezhei eta : Eun
dra a c'houlenin ouzoc'h, ha dleet eo en deiziu ar sab-
bat ober vad pe ober drouk, sovetaad eun den, pe *he*
10 lezel da goll ? Hag o veza sellet euz ar re holl a oa
en dro dezhan, e lavaraz d'an den : Asten da zorn.
11 Ober a reaz, hag he zorn a zeuaz iac'h evel egile. Hag
int a oe leuniet a fulor, hag en em guzulent var ar
pez a heljent ober da *Jesus*.
- 12 En amzer ze, *Jesus* a iez var eur menez evit pedi :

- 13 hag e tremenaz an noz holl, o pedi Doue. Ha pa oe
deued ar beure, e c'halvaz he ziskibien, hag e tibabaz
14 daouzek anezhei, pere a c'halvaz ebestel ; Simon,
pehini a hanvaz *Pêr*, hag Andre he vreur. Jakez ha
15 Ian, Filip ha Bartelemi, Maze ha Thomas, Jakez, *mab*
16 Alfe, ha Simon, hanvet ar Zelet, Judas *breur* Jakes,
ha Judas Iskariot, pehini a oa an hini hen gwerzaz.¹
- 17 O veza neuze diskenet ganthei, e choumaz en eur
blenen gant he vanden diskibien, hag eul lod braz a dud
euz a Jude euz a Jerusalem, hag euz a *vro* arvorek
Tir ha Sidon, pere a oa deued evid he glevet hag evit
18 beza iac'heet euz ho c'hlenvejou. Hag ar re a oa
19 trec'het gant an drouk sperejou a oa ive iac'heet. Hag
an holl bobl a glaske stoka enghan, abalamour ma teue
anezhan eun nerz pehini *ho* iac'hae holl.
- 20 Neuze *Jesus*, a savaz he zaoulagad var he ziskibien, o
lavarout : Euruz *oc'h-hu* peorien, rag rouantelez Done a
21 zo deoc'h. Euruz *oc'h-hu* pere oc'h euz naoun brema,
rag c'hwi a vezo leuniet. Euruz *oc'h-hu* pere a wêl
22 brema, rag c'hwi a vezo er joa. Euruz e vefet, pa gasao
an dud ac'hanoc'h, pa gasfont ac'hanoc'h euz ho zouez,
pa lavarfont pouill² deoc'h ha pa daolfont hoc'h hano
23 evel fall, abalamour da Vab an den. En em laouenait en
amzer ze, ha tridit a joa ; rag ho pae³ a vezo bras en
env, rag evel ze ho deuz groet ho zadou d'ar profeded.
- 24 Mes gwal-heur deoc'h-hu, *tud* pinvidik, rag c'hwi oc'h
25 euz bet ho pae. Gwal-heur deoc'h-hu pere a zo leuniet,
rag c'hwi ho pezo naoun. Gwal-heur deoc'h-hu pere a
c'hoarz brema ; rag c'hwi en em c'hlae'haro hag a wêlo.
26 Gwal-heur deoc'h-hu, pa lavaro an holl dud vad
ac'hanoc'h ; rag ho zadou ho deuz groet evel se e
kenver ar fals-profeded.
- 27 Mes me a lavar deoc'h-hu, c'hwi pere *am* zelaou : Karit
hoc'h enebourien ; grit vad d'ar re a gasa ac'hanoc'h ;
28 beniget ar re a vilig ac'hanoc'h, ha pedit evid ar re
29 gan-pouill deoc'h ; ha d'an hini a sko ac'hanout var eur
chod, tro e-ben outhan ; ha d'an hini a zilam da vantel
30 diganez, laosk ive ganthan da duniken.⁴ Ro da bioc
benag a c'houlen diganez ha mar fell da unan benag
dilam *diganez* ar pez a zo d'id, *n'hen* adgoulen ket.
31 Hag ar pez a fell deoc'h a rafe an dud deoc'h, groet ive
32 *anezhan* dezhei. Rag ma *na* garit, nemet ar re ho kêr,

¹ drahisaz, dreitouras. ² d'amegans. ³ rekompans. ⁴ chapen.

pe arugarez a dleer deoc'h ? Rag an dud a vuez fall
 33 a gar ive ar re ho c'hâr. Ha ma na rit vad *nemet* d'ar
 re a ra vad deoc'h, pe drugarez a dleer deoc'h ? Pa eo
 34 gwir an dud a vuez fall a ra ar memenz tra. Ha ma na
brestit nemet d'ar re digant pere e c'hortozit kaout, pe
 drugarez a dleer deoc'h ? Pa eo gwir an dud a vuez
 fall a brest ive d'an dud a vuez fall, evit kaout kement
 35 all. Mes karit hoc'h enebourien, grit vad, ha prestit
 hep gortoz netra, hag ho pae a vezo braz, ha c'hwî a vezo
 bugale an Huela-Meurbet, abalamour ma ez eo mad e
 36 kenver ar re dizanaoudek hag ar re fall. Bezit eta tru-
 37 gareuz, evel ma eo ive ho Tad trugarezuz. Na varnit
 ket, ha na vefet ket barnet ; na damallit ket, ha na vefet
 38 ket tamallet ; pardounet, hag e vefet pardounet ; roit,
 hag e vezo roet deoc'h ; roed he vezo deoc'h en ho
 kerc'hen eur muzur mad, stardet, hag hijet, ha pehini
 a zeui dreist ; rag muzuret e vezo deoc'h gant ar
 memenz muzur ma vuzurit *d'ar re all*.
 39 Lavaret a reaz ive dezhei eur barabolen : Eun dall
 hellout a ra ren eun dall *all* ? Ha na gwefont int
 40 ket ho daou er poull ? An diskibl ne ket hueloc'h
 evid he vestr ; mes pep *diskibl* mad a vezo evel he
 41 vestr. Perag e sellez te euz eur blouzen *a zo* en lagad
 da vreur, ha na welez ket an treust *a zo* en da lagad
 42 da unan ? Pe, penaoz hellez te lavaret d'az breur :
Ma breur, ma lez da zilemel ar blouzen *a zo* ebarz da
 lagad, te pehini na welez ket an treust en da hini.
 Hipokrit, lam da genta an treust euz da lagad, ha neuze
 e weli penaoz e lami ar blouzen *a zo* en lagad da vreur.
 43 N'euz gwezen vad ebet hag a zougfe frouez fall, na
 44 gwezen fall ebet hag a zougfe frouez mad. Rag pep
 gwezen a anavezer euz he frouez he unan. Ne zastumer
 45 ket a fiez var ar spern, nag a rezin var an drez. An
 den mad a denn traou mad euz a denzor mad he galoun,
 hag an den fall a denn traou fall euz a denzor fall he
 galoun ; rag euz a leunder ar galoun eo e komz ar
 genou.
 46 Perag eta e c'halvit-hu ac'hanoun, Aotrou, Aotrou,
 47 ha na rit-hu ket ar pez a lavaran ? Me a ziskwezo
 deoc'h euz piou eo henvel pep den hag a zeu d'am
 c'haout, ha pehini a zelaou ma c'homzou hag a zent
 48 outhei. Henvel eo euz a eun den pehini a zav eun ti,
ha pehini, o veza kleuzet ha toullet down, en deuz

laket ar sôl¹ var ar roc'h ; hag an doureier o veza
 deued, ha skoet gant nerz a enep an ti ze, n'ho deuz
 49 ket hellet he ziskar, dre ma eo soliet var ar roc'h.
 Mes an hini a zelaou ha na zent ket, a zo henvel
 euz a eun den pehini a sav *he* di var eun douar
 hep sol ; an doureier, o veza skoet gant nerz enep
 dezhan, eo kwezet kerkent, ha diskar an ti ze a zo
 bet braz.
 7 Goude m'en doa *Jesus* peur-lavaret ar c'homzou ma
 dirag ar bobl pehini hen zelaoue, ez eaz en Kafarnaom.
 2 Ha mevel eur c'hantener, gant pehini e oa karet mad,
 3 a oa klanv hag a iea da vervel. Hag ar *c'hantener*, o
 veza klevet komz euz *Jesus*, a gasas d'he gaout reansien
 euz ar Judevien, da bedi anezhan da zont da iac'haat
 4 he zervicher. Ar re ma eta, o veza deued da gaout
Jesus, a bedaz anezhan stard en eul lavarout : Dîn eo
 5 ma rafez ze dezhan ; rag, karout a ra hon fobl, hag
 6 hen eo en deuz lakeet sevel ar sinagog deomp. *Jesus*
 eta a iezas ganthei. Ha pa ne oa ken pell euz an ti,
 ar c'hantener a gasaz etrezek ennhan mignouned,
 pere a lavaraz dezhan. Aotrou, na gemer ket a boan
 7 rag ne veritan ket e teuffez dindan ma zoen. Abala-
 mour da ze n'em euz ket kavet e oan dîn va unan da
 vont beteg ennout ; mes lavar eur gir, ha va mevel a
 8 vezo iac'heet. Rag, evidoun me pehini n'en d'oun
 nemet eun den lakeet dindan gallout *re all*, em euz
 dindan oun zoudarded, hag e lavaran da unan : Kea,
 hag ez ea ; d'egile : Deuz, hag e teu ; ha d'am mevel :
 9 Gra kement ma, hag *her* ra. *Jesus*, o veza klevet
 kement se, a oe souezet hag, o tristrei, e lavaraz d'ar
 bobl hen c'heulie : Me a lavar deoc'h penaoz n'em euz
 10 ket kavet eur feiz ken braz, memenz en Israel. Ha pa
 zistroaz d'ar gear ar re a oe kaset, e kavchont iac'h,
 ar mevel a oa bet klanv.
 11 An deiz varlerc'h *Jesus* a iezas da eur gear harvet
 Naïn, ha kalz euz he ziskibien hag eur bobl vraz az
 12 ea ganthan. Hag evel ma taostaent euz dor kear, setu
 e touget *d'an douar* unan maro, mab unik he vam,
 pehini *a oa* intanvez, hag e oa ganthi eun niver braz
 13 a dud euz a gear. Hag an Aotrou, o veza he gwelet,
 hen doe truez outhi, hag a lavaraz dezhi : Na wel ket.
 14 Hag o veza taosteet, e stokaz an arched, hag ar re *hen*

¹ diasos, foundamant.

douge a aretaz¹; hag e lavaraz : Den iaouank, me
 15 lavar d'id, sav te. Hag an hini maro a azezaz hag en
 em lekeaz da gomz. Ha *Jesus* hen roaz d'he vam.
 16 Hag ar spount a grogaz *emhei* holl, hag e c'hlori-
 fijont Doue, en eul lavaret : Eur profed braz a zo bet
 savet en'hon touez, ha Doue a zo deued da welet he
 17 bobl. Hag ar vrud a ze en em skuliaz dre ar Jude
 holl, ha dre an holl vro tro-var-dro.
 18 Hag an holl draou ma a oa lavaret da Ian gant he
 19 ziskibien. Ha Ian a c'halvaz daou euz he ziskibien,
 hag *ho* c'hasaz da gaout *Jesus* evid lavaret *dezhan* :
 Beza out te an hini a dle dont, pe e tleomp ni gortoz
 20 eun all ? An dud ma eta, o veza deued da gaout
Jesus, a lavaraz *dezhan* : Ian-Badezour en deuz hon
 digaset d'az kaout, evid lavaret *d'id* : Beza out te an
 21 hini a dle dont, pe e tleomp ni gortoz unan all ? En
 heur ze memez, *Jesus* a iac'heaz kalz a dud euz *ho*
 c'hlenvejou, euz *ho* gouliou hag euz an drouk-sperejou,
 22 hag e roaz ar gweled da veur a hini dall. Hag o
 respount, e lavaraz dezhei : It, ha livirit da Ian ar pez
 oc'h euz gwelet ha klevet; penaoz ar re dall a wel,
 ar re gam a vale, ar re lôr a zo neteet, ar re vouzar a
 glev, ar re varo a adbeo, an Aviel a zo prezeget d'ar
 23 beorien, hag euruz eo *an nep* na gavo ket a skouer fall
 ennoun.
 24 Ar re en doa Ian digaset, o veza eet kwit, *Jesus* en
 em lekeaz da lavaret d'ar bobl *divarben* Ian : Petra
 oc'h-hu eet da welet el leac'h distro ? Eur benduen
 25 hijet gant an avel ? Mes petra oc'h-hu eet da welet ?
 Eun den gwisket gant dillad kaer ? Setu, ar re a zo
 gwisket gant dillad kaer hag a *rev* er plijaduriou, a zo
 26 en tiez ar rouane. Mes petra oc'h-hu eet da welet ?
 Eur profed ? Ia, a lavaran deoc'h, ha mui evid eur
 27 profed. Beza eo an hini euz a behini eo skrivet :
 Setu, e kasan va el dirazout, pehini a ficho an hent
 28 araog d'id. Rag me a lavar deoc'h penaoz etouez *ar re*
 a zo ganet gant grazez n'en deuz profed ebet brasoc'h
 evid Ian-Badezour; ha koulskoude, ar bihana en
 29 rouantelez Doue a zo brasoc'h evithan. Hag an holl
 dud ho deuz he glevet, hag ar publikaned o deuz
 30 *justifiet*² Doue, o veza bet badezet euz a vadiziant
 Ian. Mes ar farisianed ha doctored al lezen, o veza

¹ arzaaz.² diskleriet.

n'ho deuz ket groet ho badezi ganthan, o deuz evit ho
 c'holl disprijet menoz¹ Doue.
 31 Neuze an Aotrou a lavaraz : Euz piou e c'hevelain
 32 tud al lignez ma, hag euz pion int-hi henvel ? Hen-
 vel int euz bugale azezet er blasen-bublik,² ha pere a
 gri an eil d'egile, o lavaret : Ni hon deuz sounet deoc'h
 ar fleüt, ha n'hoc'h euz ket danset, ni hon deuz hir-
 33 voundet³ deoc'h, ha n'hoc'h euz ket gwelet. Rag Ian-
 Badezour a zo deued, hep dibri bara, hag hep eva
 34 gwin; hag e leveret : Eun diaoul en deuz. Mab an
 den a zo deued, o tibri hag oc'h eva; hag e livirit :
 Setu eun debrer hag eun ever, euz mignoun d'ar
 35 publikaned ha d'an dud a vuez fall. Mes ar furnez
 a zo bet diskleriet gant he holl bugale.
 36 Eur farisian, o veza pedet *Jesus* da zibri en he di, ez
 eaz en ti ar farisian, hag en em lekeaz euz taol.
 37 Hag eur vreg euz a gear, pehini a oa a vuez fall, o
 veza gwezet e oa euz taol en ti ar farisian, a zigasaz
 38 *eno* eur *besel* alabastr,⁴ leun a c'houez vad. Hag euz
 en em derc'hel adre, euz treid *Jesus* en eur wêla, en
 em lekeaz da zoura he dreid gant he daerou, ha d'*ho*
 zorchha gant bleo he fên; pokat a rea d'he dreid, hag e
 39 c'heolie *anezhei* a c'houez vad. Ar farisian en doa he
 bedet, o welet *kement se*, a lavaraz enghan he unan :
 Ma vije an den ma profed, e wije piou eo ar vreg a
 40 stok enghan, ha penaoz eo a vuez fall. Neuze *Jesus*,
 o kemer ar gomz, a lavaraz dezhan : Simon, beza em
 euz eun dra benag da lavaret d'id. Hag hen a lavaraz
 41 dezhan : Mestr, lavar *anezhan*. Eur c'hredour en doa
 daou dleer, unan a dlee dezhan pemp kant diner, hag
 42 egile anter kant. Evel n'ho doa ket peadra da bea,
 hen a bardounaz *ho dle* dezhei ho daou. Lavar d'in
 43 eta, pehini anezhei ho daou he garo muian ? Simon
 a respountaz : Me a gred eo an hini da behini en deuz
 pardounet ar muian. *Jesus* a lavaraz dezhan : Barnet
 44 mad ec'h euz. Neuze, o tistrei euz ar vreg, e lavaraz
 da Simon : Gwelet a res-te ar vreg ze ? Deud oun en
 da di, ha nec'h euz ket roet a zour d'in evit *gualc'hi* va
 45 zreid; mes hi e deuz ho douret a zaerou, hag e deuz *ho*
 sec'het gant he bleo. Te nec'h euz ket roed eur pok
 d'in; mes hi, abaoe ma oun deued en ti, ne deuz ket
 46 paouezet da boket d'am zreid. Te nec'h euz ket

¹ c'hoant.² marc'hallec'h.³ garnet.⁴ men-gwen.

skuliet a eol var ma fên ; mes hi e deuz skuliet eol a
 47 c'houez vad var ma zreid. Dre ze e lavaran d'id, he
 fec'hejou, pere a zo niverus, a zo bet pardounet
 dezhi : rag karet e deuz kalz ; mes an nep da behini e
 48 pardouner nebeut, a gâr nebeut. Neuze e lavaraz
 49 dezhi : Da bec'hejou a zo pardounet d'id. Hag ar re
 a oa euz taol ganthan en em lekez da lavaret ennhei
 oc'h unan : Piou eo hema, pehini memeuz a bardoun
 50 ar pec'hejou ? Mes hen a lavaraz d'ar vreg : Da feiz
 en deuz da zaveteet ; kea en peoc'h.

8 GOUDE ze, *Jesus* a iea euz a gear en kear, hag euz a
 vourk en bourk, o prezegi hag o tiskleria kelou mad
 2 rouantelez Doue ; hag an daouzek a oa ganthan,
 kenkoulz hag eur vreg benag pere a oa bet iac'heet a
 zrouk-sperejou hag a glenvejou ; Mari hanvet Mag-
 3 dalen, a behini e oa eet kwit seiz drouk spered ; ha
 Janet, greg Chuza, eveziad¹ Herodez, ha Suzan, ha
 kalz a reou all, pere he zikoure euz ho madou.
 4 Evel ma en em dastume kalz a bobl, ha ma tene d'he
 gaout meur a hini euz an holl geariou, e lavaraz
 5 dezhei dre barabolen : Eun hader a iez evid hada he
 had, hag en eur hada, eul loden euz ar greun a gwezaz
 a-hed an hend, hag e oe mac'het, ha lapoused an env
 6 he debraz holl. Hag eul loden all a gwezaz var eul
 leac'h meinek ; ha pa oe savet, e sec'haz, abalamour
 7 ma ne doa ket a c'hlebour. Hag eul loden all a
 gwezaz e touez an drein, hag an drein a savaz gant
 8 ar greun, hag ho mougaz. Hag eul loden all a gwezaz
 en douar mad ; hag o veza savet, e roaz frouez, kant
 evit unan. O lavaret an traou ma, e krie : Ra zelaouo
 nep en deuz dioukouarn da glevet.
 9 He ziskibien a c'houlenez diganthen petra e oa ar
 10 barabolen ze. Hag e respountaz : Roet eo bet deoc'h-
 hu da anaout traou kuzet rouantelez Doue ; mes d'ar
 re all eo komzet anezhei dre barabolenou, en hevelep
 doare o welet ne welont ket, hag o klevet na gompri-
 11 nont ket. Setu petra eo ar barabolen ze. An had, ec
 12 gir Doue. Ar re a-hed an hent, eo ar re he zelaou ;
 mes an diaoul a zeu, pehini a lam ar gir euz ho
 c'haloun, en aoun en eur gredi, na vefent salvet.
 13 Hag ar re var al leac'hiou meinek eo ar re pere, o veza

¹ merer.

klevet ar gir, he zigemer gant joa, mes n'ho deuz ket a
 c'hrizien ha ne gredont nemet evid eun amzer ; ha pa
 14 zeu an dentasion, e tec'hont kwit ; hag ar pez a zo
 en touez an drein, eo ar re pere o deuz klevet ar gir ;
 mes pere, en eur vond kwit, he lez da vouga, dre an
 nec'hamanchou, dre ar pinvidigezou ha dre blijaduriou
 ar vuez-ma, en hevelep doare ma na zougont ket a
 15 frouez pere a deu da zarevi ; mes ar pez a zo kwezet
 en eun douar mad, eo ar re pere, o veza klevet ar gir
 gant eur galoun honest ha mad, he dalc'h hag a zoug
 frouez gant kendalc'hted.¹
 16 Den, goude beza elumet eur c'houlouen, na c'holo
 anezhi gant eur besel, ha ne laka anezhi dindan ar
 gwele ; mes hel lakaad a ra var eur c'hantoler, evid ma
 17 sklerio ar re a zeu enti. Rag n'euz netra a guzet ha na
 vezo diskleriet, ha netra a c'holoet ha na dle beza ana-
 18 vezet gant an holl. Likit evez eta penaoz e sclouit ;
 rag roet e vezo d'an hini en deuz, mes evid an hini
 n'en deuz ket, e lamfer diganthen memeuz ar pez a
 gred en deuz.
 19 Neuze he vam hag he vreudeur a zeuaz d'he gaout ;
 mes na hellent ket taostaat abalamour d'ar bobl.
 20 Hag e oe lavaret dezhan : Da vam ha da vreudeur, a
 21 zo aze er meaz, hag a c'hoanta da welet. Mes hen a
 respountaz : Va mam ha va breudeur eo ar re a zelaou
 gir Doue, hag a zent outhan.
 22 Dont a reaz eun deiz, ma'z eaz en eur vag gant he
 ziskibien, rag e lavaraz dezhei : Tremenomp en tu-all
 23 d'ar mor ; hag ez ejont. Hag epad ma oant er vag,
 e kouske ; hag eun avel vraz a savaz var ar mor, ar
 vag en em leunie a zour hag e oant en riskl braz.
 24 Neuze e teujont d'he gaout, hag hen dihunjont, o lavar-
 out : Mestr, Mestr, ez eomp da goll ! Mes hen, o veza
 dihonet, a gomzaz gant gallout d'an avel ha d'an
 25 tempest, pere a baouezaz, hag e oe eur zioulded vraz.
 Neuze e lavaraz dezhei : Pe leac'h ema ho feiz ? Hag
 int, leuniet a zougans hag a spount, a lavare entrezhei :
 Piou eta eo hema, pehini a c'houre'hemen memeuz
 d'an avelou ha d'an dour, hag e sentont outhan.
 26 Dont a rejond neuze da vro ar Gadarenied, pehini a
 27 zo dirag ar Galile. Ha pa oe *Jesus* diskenet d'an
 douar, e teuaz araog dezhan eun den euz ar gear-ze,

¹ perseverans.

pehini a oa trec'het gant diaoulien pell a oa. Ne zougé ket a zillad, ha na choume ket en ti *ebet*; mes er beziou. Adaleg ma welaz Jesus, e kriaz, hag euz en em deurel d'he dreid, e lavaraz a vouez huel :
 28 Petra a zo etre me ha te, Jesus, Mab an Doue Huel.
 29 Meurbet ? Me az ped, na boan ket ac'hanoun. Rag Jesus a c'hourc'hemené d'an drouk-spered mond kwit euz an den ze, a behini e oa en em gemeret abaoe pell a oa ; he eren a reat gant chadenou hag e ziwall a reat gant hualou, mes hen a dore an ereou, hag e vije
 30 kaset gant an diaoul el leac'hiou distro. Ha Jesus a c'houlénaz outhan : Pe hano ec'h euz ? Hag e respountaz *dezhan* : Lejion ; rag kalz a ziaoulien omp
 31 eet ennhan. Hag int a bede anezhan ma na c'hourc'hemenje ket dezhei mond en dounder. Beza e oa eno eur vanden vraz a voc'h pere a beure var ar menez ; hag e pedent anezhan, d'ho lezel da vont er
 32 *moc'h se*, hag hen ho lezaz da vont. An diaoulien eta o veza eet kwit euz an den ma, a iéaz er *moc'h*, hag ar vanden en em daolaz euz al *leac'h* huel ze er mor, hag
 34 a oe beuzet. Hag ar re *ho mesae*, o welet ar pez a oa eruet, a dec'haz kwit da lavaret kement se en kear ha var ar meaz. Neuze an *dud* a zeuaz evit gwelet ar
 35 pez a oa tremenet ; hag o veza deued da gaout Jesus, e kavchont an den a behini e oa eet kwit an diaoulien, azezet euz treid Jesus, gwisket hag en he skiant vad ;
 36 hag e oent leuniet a spount. Hag ar re ho doa gwelet an *traou ze* a lavaraz dezhei penaoz e oa bet iac'heet
 37 an hini a oa trec'het gant an diaoulou. Hag holl *dud bro* ar Gadarenied hen pedaz da bellaat diouthei ; rag kroget e oa eur spount vraz ennhei. Mond a reaz
 38 eta er vag evit distrei. Hag an den a behini an diaoulien a oa eet kwit, a bedaz anezhan *d'en lezel* da vont ganthan ; mes Jesus a gasaz anezhan kwit, o lavarout : Distro d'az ti, ha lavar an *traou braz* en deuz
 39 Doue groet d'id. Mond a reaz eta kwit, oc'h emban dre an holl gear kement en doa Jesus groet en he genver.
 40 Pa oa distroet Jesus, e oe digemeret gant eur bobl
 41 vraz ; rag an holl a c'hortoze anezhan. Ha setu eun den hanvet *Jairuz*, pehini a oa pen euz ar sinagog a zeuaz, hag euz en em deurel euz treid Jesus, he bedz
 42 da zont en he di ; rag eur *verc'h unik*, *oujet* a zaouzek

vloaz vardro en doa, pehini a varve. Hag evel ma'z ea *Jesus di*, e oa gwasket¹ gant ar bobl.
 43 Neuze eur vreg, pehini e doa eur c'holl goad daouzek vloaz a oa, ha pehini e doa dispinié he holl vad en medisined, hep beza gallet beza gweleet² gant hini
 44 *ebet*, a dostaaz outhan a-ziadre, hag a stokaz bord he zillad, ha kerkent, he c'holl goad a baouezaz. Ha
 45 Jesus a lavaraz : Piou en deuz stoket ennoun ? Hag evel ma nac'he an holl kement se, Pêr hag ar re a oa ganthan a lavaraz dezhan : Mestr, an *dud* a zo endro d'id a wask ac'hanout ; hag e leverez : Piou en deuz
 46 stoket ac'hanoun ? Mes Jesus a lavaraz : Unan benag en deuz ma stoket ; rag santout a ran e zo eet eun nerz
 47 ac'hanoun. Neuze ar vreg, o welet penaoz ne oa ket bet *kement se* kuzet outhan, a zeuaz en eur grenn holl, hag euz en em deurel d'he dreid, e tiskleriaz, dirag ar
 48 bobl, evid petra e doa stoket ennhan, ha penaoz e oa bet iac'heet kerkent. Ha *Jesus* a lavaraz dezhi : Va merc'h, kemer fizianz, da feiz en deuz da iac'heet ; kea en peoc'h.
 49 Evel ma komze c'hoaz, unan benag euz ti pen ar sinagog a zeuaz, hag a lavaraz dezhan : Da *verc'h* a zo maro ; na zkouiz ket ar Mestr. Mes Jesus, o veza he glevet, a lavaraz da *Jairuz* : N'az pez ket a roun ; kred
 51 hep ken, hag hi a vezo iac'heet. Ha pa oe deued en ti, na lezaz den da vond *ebarz* nemet Pêr, Jakez ha
 52 Ian, ha tad ha mam ar plac'hik. Hag an holl a wête hag a hirvoude abalamour dezhi ; mes hen a lavaraz : Na
 53 wêlet ket ; n'eo ket maro, mes kousket a ra. Hag int a rea goap outhan, o c'hanavezout e oa maro. Mes, o
 54 veza groet *dezhei* holl mond er meaz, he kemeraz he dorn, hag e kriaz : Bugel, sav te. Hag he spered a
 55 zistroaz ; hag e savaz kerkent, hag e c'hourc'hemenaz rei dezhi da zibri. Hag he c'herent a oe gwal souezet ; mes hen a c'hourc'hemenaz dezhei, na lavarjent
 56 da zen ar pez a oa en em gavet.
 9 O veza dastumet he zaouzek diskibl, *Jesus* a roaz dezhei nerz ha gallout var an holl diaoulien, ha da
 2 iac'haat ar c'hlenvejou. Hag e kasaz anezhei da brezegi rouantelez Doue, ha da iac'haat ar re glanv.
 3 Hag e lavaraz dezhei : Na zougit netra evid an hent, na baz, na sac'h, na bara, nag arc'hant, ha n'ho pezet ket daou wiskamant. En pez ti benag ma'z eet

¹ moustret.² iac'heet.

5 choumit ennan bete ma'z eet kwit. Hag evid ar re
na zigemerfont ket ac'hanoc'h, o vout kwit euz ho
c'hear, hijet ar poultr euz ho treid, en testeni a enep
6 an dud se. O veza eet kwit *ac'hane*, ez eent euz a
vourk en bourk, o prezegi an Aviel hag o iac'haat dre
holl *ar re glanv*.

7 Koulskoude, Herodez an tetrark a glevaz *komz* euz a
gement holl a rea Jesus ; ha na wie petra da sonjal,
abalamour darn a lavare e oa Ian adsavet a varo ;
8 ha re all, e oa Eli en em ziskouezet ; ha re all, penaoz
9 unan ar brofeded koz a oa adsavet a varo. Hag
Herodez a lavare : Groet em euz troc'ha he ben da
Ian ; mes piou eo hema, a behini e klevan an hevelep
traou ? Hag e c'hoantae gwelet anezhan.

10 An ebestel o veza distroet, a lavaraz da *Jesus* ke-
ment ho doa groet. O veza ho c'hemeret a-du en em
dennaz ganthei en eul leac'h distro, tost da eur gear
11 hanvet Betsaida. Ar bobl o veza klevet ze, hen heu-
liaz, ha *Jesus*, o veza ho digemeret, a gomzaz dezhei euz
a rouantelez Doue, hag e iac'hae ar re ho doa ezom a
iec'het.

12 Evel ma c'hizelee an deiz, an daouzek a dostaa
outhan hag a lavaraz dezhan : Kas kwit ar bobl ze,
evit ma'zaint er bourkou ha var ar meaziou en dro, da
loja ha da glask boued ; rag ama omp en eul leac'h
13 distro. Mes hen a lavaraz dezhei : C'hwil oc'h unan,
roit dezhei da zibri. Hag int a respountaz : Ni n'hon
deuz ket ouz-pen pemp bara ha daou besk ; nemet
mont a rafemp da brena boued evid an holl bobl ma ;
14 rag bez e oant var-dro pemp mil den. Neuze e lava-
raz d'he ziskibien : Likit anezhei da azeza dre renkou
15 a anter-kant. Hag e rejont evel-se, hag *ho* lekejont
16 holl da azeza. Neuze *Jesus* a gemeraz ar pemp bara
hag an daou besk, hag o sellet var zu an env, e veni-
gaz anezhei, hag *ho* zoraz, hag *ho* roaz d'an diskibien.
17 evid ho c'hinnik d'ar bobl. Dibri a rejont holl, hag e
oent leuniet, hag e oe kaset daouzek panerad *ieun* euz
an tamou a oa choumet.

18 *Erroul* a reaz, evel ma pede he unan, ha ma oa an
diskibien ganthan, e c'houlennaz outhei : Piou a lavar
19 an dud oun me ? Int a respountaz : *Darn a lavar out*
Ian-Badezour ; reou all, Eli ; ha reou all, unan
20 *benag* ar brofeded adsavet a varo. Ha c'hwil, a lavaraz

hen dezhei, piou a livirit-hu oun me ? Ha Pêr a
21 respountaz : *Te eo* ar C'hrist a Zoue. Mes hen a
22 zifenaz stard outhei na lavarjent ze da zen, o lavar-
out : Red eo da Vab an den anduri¹ kalz ha beza
taolet kwit gant ar re ansien, gant ar veleien vraz ha
gant ar skribed, ha beza lekeet d'ar maro, hag adbeva
23 en drede deiz. Hag, e lavare d'an holl : Mar fell da
unan benag dont var va lerc'h, ra rai dilez anezhan
he unan, ra n'em zamo² *ve* emdez euz he groaz ha ra
24 c'heulio ac'hanoun. Rag piou-benag a c'hoantao save-
taad he vuez he c'hollo ; mes piou-benag a gollo he
25 vuez dre garantez evidoun, hennez he zavetao. Ha
petra a zervichfe da eun den gounit ar bed holl
26 ma n'em distrujfe, pe ma n'em gollfe he unan ? Rag
ma en deuz unan benag mez ac'hanoun hag euz ma
c'homzou, Mab an den en devezo ive mez anezhan pa
zeuo en he c'hloar, hag *en hini* an Tad hag an êled
zantel.

27 Hag e lavaran deoc'h e gwirionez : Beza e zo ama
eur re benag, ha na varvfont ket, ken ho devezo
gwelet rouantelez Doue.

28 Vardro eiz devez goude ar c'homzou ze, *Jesus* a
gemeraz ganthan Pêr, Ian ha Jakez, hag a biniaz var
29 eur menez evit pedi. Hag epad ma pede, he visach a
droaz a zoare,³ hag he zillad a zeuaz gwen ha lugernuz
30 evel al luc'hed. Ha setu daou den a gomze ganthan ;
31 Moizez hag Eli e oant ; pere en em diskwezaz gant
gloar, hag a gomze euz he varo pehini a dlee beza groet
32 en Jerusalem. Ha Pêr hag ar re o oa ganthan ho doa
kement a c'hoant kousket, ha pa zihunjont, e weljont
33 he c'hloar hag an daou den pere a oa ganthan. Hag
evel ma'z ea *an dud ma* kwit digant *Jesus*, Pêr a lavaraz
dezhan : Mestr, mad eo deomp choum ama ; greomp
ama teir zanten, unan evidout, unan evit Moizez
hag unan evid Eli ; rag na wie ket mad petra a
34 lavare. Komz a rea c'hoaz, pa deuz eur goabren
d'ho golo ; hag evel ma c'holoae anezhei, ar spount
35 a grogaz *en diskibien*. Hag eur vouez a zeuaz euz ar
goabren, o lavaroud : Hema eo va Mab karet-mad ;
36 selaouit anezhan. Hag evel ma rea ar vouez e c'hlevet,
Jesus en em gavas he unan ; hag *he ziskibien* a davaz,
ha na lavarjont netra da zen euz ar pezh ho doa gwelet.

¹ gousanvi.² ve'ho.³ zishentelaes.

- 37 An deiz varlerc'h, evel ma tiskenent euz ar menez,
 38 eur bobl vraz a zeuaz araog *Jesus*. Hag eun den euz
 ar vanden a griaz hag a lavaraz : Mestr, me az ped,
 taol da zaoulagad var ma mab ; rag va *mab* unik eo.
 39 Eur spered a grog ennhan, ha kerkent e laosk
 kriadenou braz ; neuze ar *spered* a hij anezhan stard,
 he lak da eoni, hag a boan e kwita anezhan, goude
 40 m'hen deve he holl vrevet. Hag em euz pedet da
 ziskibien d'he gas kwit ; ha n'ho deuz ket gallet.
 41 Ha *Jesus*, o respount, a lavaraz : O rum diskredik ha
 fall, bete pegeit e vezin ganeoc'h hag ec'h andurin me
 42 ac'hanoc'h ? Digas ama da vab. Hag evel ma tostae,
 an diaoul en stlapaz d'an douar, hag a hijaz stard
 anezhan ; mes *Jesus* a c'hourdrouzaz c'houek an
 drouk spered, hag a iac'heaz ar bugel, hag he roaz d'he
 43 dad. Hag holl e oant souezet euz a c'hallout manifik
 Doue. Hag evel ma oant holl souezet euz ar pez a rea
Jesus, hen a lavaraz d'he ziskibien :
 44 Evidoc'h-hu, selaouit mad ar c'homzou ma : Mab an
 45 den a dle beza lekeat etre daouarn an dud. Mes na
 gomprenent ket ar gomz ze : ken teval e oa evithei, ken
 na gomprenent enni netra ; ha na gredent goulen
 netra outhan var ze.
 46 Mes, eur sonj a zeuaz dezhei, anaout pehini anezhei
 47 a vije ar brasa. Mes *Jesus*, o welet sonj ho c'haloun,
 a gemeraz eur bugel hag e lekeaz anezhan en he
 48 gichen, hag e lavaraz dezhei : Piou benag a zigemer
 ar bugel-ze em hano, a zigemer ac'hanoun ; ha piou
 benag a zigemer ac'hanoun, a zigemer an hini en
 deuz ma c'haset. Rag an hini ac'hanoc'h holl eo ar
 bihana, hennez eo a vezo braz.
 49 Ha Ian, o kemer ar gomz, a lavaraz dezhan : Mestr,
 ni hon deuz gwelet unan pehini a gase kwit an
 diaoulien ec'h hano ; hag hon deuz difenet ze outhan,
 50 abalamour na heul ket ac'hanout ganeomp. Ha *Jesus*
 a lavaraz dezhan : Na zifenit ket outhan ; rag nep
 n'emia ket a enep deomp a zo evidomp.
 51 EVEL ma tostae an amzer euz he zavedigez en env,
 52 Hag e kasaz tud araog dezhan, pere, o veza eet, a leaz
 en eur bourg euz ar Samari, evid kempen eul *lojeiz*
 53 dezhan. Mes ar re ma n'hen digemerjont ket, abala-

- 54 mour ma'z ea var zu Jerusalem. Ha Jakez ha Ian,
 he ziskibien, o welet ze, a lavaraz dezhan : Aotrou,
 felloud a ra did e lavarfemp ma tiskenfe an tan euz
 55 an env hag ho devfe, evel ma reaz Eli ? Mes *Jesus*, o
 tistrei, a c'hourdrouzaz anezhei hag a lavaraz : C'hw
 56 na ouzoc'h ket euz a be spered oc'h-hu beoet ; rag Mab
 an den n'eo ket deued evit koll an dud, mes evit
 ho savetaat. Hag ez ejont da eur bourk all.
 57 Evel ma oant en hent, eun den a lavaraz dezhan :
 Me a heulio ac'hanout, Aotrou, dre holl el leac'h ma'z i.
 58 Mes *Jesus* a lavaraz dezhan : Al lern o deuz toullou, ha
 lapoused an env neiziu : mes Mab an den n'en deuz
 59 leac'h ebet evid harpa he ben. Lavaret a reaz da unan
 all : Heul ac'hanoun. Hag hema a lavaraz : Aotrou, lez
 60 ac'hanoun da vont da genta da sebelia¹ ma zad. *Jesus*
 a lavaraz dezhan : Lez ar re varo da sebelia ho re varo,
 mes te, kea da brezegi rouantelez Doue.
 61 Unan all a lavaraz dezhan ive : Me a heulio ac'hanout,
 Aotrou, mes lez ac'hanoun da genta da vond da gim
 62 ada² euz ar re a zo em zi. Mes *Jesus* a respountaz
 dezhan : An hini a laka he zorn var an hara hag a zell
 var he lerc'h, ne ket mad evit rouantelez Doue.
 10 Goude ze, an Aotrou a lekeaz c'hoaz dek ha tri
 ugent all ; hag ho c'hasaz daou ha daou araog dezhan,
 en holl geariou hag en holl leac'hio ma tlee mond he
 2 unan. Hag e lavare dezhei : An eost a zo braz ; mes
 nebeut a zo a labourerien ; pedit eta Mestr an eost
 3 da gas labourerien en he eost. It, setu e kasan ac'ha
 4 noc'h evel oaned e touez bleizi. Na zougit na ialc'h, na
 5 sac'h, na boutou ; ha na zaludit den en hent. En
 pez ti benag ma'z eet, livirit da genta : Ra vezo ar
 6 peoc'h var an ti-ma. Mar be eno eur bugel a beoc'h,
 ho peoc'h a choumo varnezhan ; ma n'euz ket e tis
 7 troio deoc'h. Ha choumit en ti-ze, o tibri hag oc'h
 eva euz ar pez a vezo roet deoc'h ; rag al labourer a zo
 8 din euz he c'hobr. Na dremenit ket euz a eun ti da
 eun ti all. Hag en pez kear benag ma z eet, ma ho tige
 9 merer enni, debrit euz ar pez a vezo kinniget deoc'h.
 10 Iac'hait ar re glanv a vezo eno, ha livirit dezhei : Rou
 antelez Doue a zo deued tost deoc'h. Mes en pez kear
 benag ma z eet, ma n'ho tigemerer ket, it er ruou, ha
 11 livirit : Hija a reomp a enep deoc'h ar poultr pehini a zo

¹ enteri.² Iaret-kennavezo.

staget ouzomp en ho kear ; gwezit koulskoude penaoz ren
 12 Doue a zo tostaet ouzoc'h. Me a lavar deoc'h penaoz en
 deiz se e vezo dousoc'h da Sodom evit e vezo d'ar gear ze.
 13 Gwal-heur d'id, Korazin ; gwal-heur d'id, Betsaida ;
 rag ma vije bet groet en Tir hag en Sidon ar mira-
 kloun a zo bet groet ennoc'h-hu, e vijent pell zo en
 em distroet euz Doue, o kemer ar sac'h hag al ludu.
 14 Abalamour da ze e vezo lod Tir ha Sidon dousoc'h
 15 er varn evit hoc'h hini. Ha te, Kafarnaom, pehini a
 zo bet savet beteg an env, izeleet e vezi beteg ar bez.
 16 Nep a zelaou ac'hanoc'h, a zelaou ac'hanoun ; ha nep
 a zispriz ac'hanoc'h, am dispriz ; ha nep a zispriz
 ac'hanoun, a zispriz an hini en deuz ma c'haset.
 17 Hag an deg ha triugent a zistroaz gant joa, o lava-
 rout : Aotrou, an diaoulien memeuz a souj ac'hanomp
 18 en da hano. Hag hen a lavaraz dezhei : Me a wele
 19 Satan o kweza euz an env evel eul luc'heden. Setu,
 e roan deoc'h ar gallout da vale var an aered, var ar
 c'hruked² ha var holl nerzou an enebour ; ha netra
 20 ne hello noazout deoc'h. Koulskoude ne n'em laouen-
 nait ket euz ma sent ar sperejou ouzoc'h ; mes en
 em laouenait kentoc'h euz ma ema hoc'h hanoio
 skrivet en envou.
 21 En heur ze, Jesus a dridez a joa en he spered hag a
 lavaraz : Da veuli a ran, O Tad, Aotrou an env hag
 an douar, euz ma ec'h euz kuzet an traou-ma euz ar re
 vraz hag euz ar re skiantek, ha ma ec'h euz ho diskleriet
 22 d'ar vugale ! Ia, o Tad, kement se a zo evel se, dre ma e
 teuz en kavet mad ! Pep tra a zo bet roet d'in gant va
 Zad ; ha den na oar piou eo ar Mab, nemet an Tad, na
 23 piou eo an Tad, nemet ar Mab, hag an hini da behini
 e fello d'ar Mab he ziskleria. Hag, o tistrei euz he
 ziskibien, e lavaraz dezhei a-du : Euruz eo an daoulagad
 24 a wel ar pezh a welit ! Rag me a lavar deoc'h penaoz
 kalz a brofeded hag a rouane ho deuz c'hoanteet
 gwelet ar pezh a welet, na n'ho deuz ket en gwelet ;
 ha klevet ar pezh a glevit ha n'ho deuz ket he glevet.
 25 Neuze eun doctor euz al lezen a zavaz hag a lavaraz
 da Jesus, evit he denti : Mestr, petra a dlean da ober
 26 evit kaout ar vuez eternal ? Jesus a lavaraz dezhan :
 Petra a zo skrivet el lezen, ha petra a leznez-te
 27 enni ? Hen a respountaz : Karout a ri an Aotrou

¹ en Grek, "Hades."

² skorpionez.

da Zoue euz da holl galoun, euz da holl ene, euz da
 holl nerz euz da holl sonj ; ha da nesa evelvoud da
 28 unan. Ha Jesus a lavaraz dezhan : Respountet mad
 29 ec'h euz ; gra kement se hag e vevi. Mes an den ma,
 o fellout diskwez e oa gwirion, a lavaraz da Jesus :
 30 Ha piou eo va nesa ? Ha Jesus, oc'h adkemer ar
 gomz a lavaraz : Eun den a ziskenaz euz a Jeru-
 salem da Jeriko, hag a gwezaz etre daouarn laeron
 pere a ziwiskaz anezhan ; ha goude beza he vec'hiet
 daoliou, ez ejont kwit, o lezel anezhan anter varo.
 31 Eruet a reaz ma tiskenaz eur beleg dre an hent se,
 hag o veza gwelet an den man, a dremenaz a-biou.
 32 Eul Levit, o veza ive deued er memeuz leac'h, hag o
 33 welet anezhan, a iez a-biou. Mes eur Samaritan, o
 tremen he hent, a zeuaz da gaout an den ma, hag o
 34 welet anezhan, en doe truez outhan. Hag o tostaat, e
 vandenaz² he c'houliou, hag e lekeaz ennei eol ha
 gwin ; goude e lekeaz anezhan war he varc'h, hag hen
 kasaz da eun hosteliri, hag e kemeraz soan anezhan.
 35 An deiz varlerc'h, o vond kwit, e tennaz daou diner
 arc'hant, hag ho roaz d'an hostis, hag e lavaraz dezhan :
 Az pezh soan anezhan, ha kement a zispini ouc'h-pen,
 36 me he roi d'id pa zistroin. Pehini eta euz an tri-ze a
 gav d'id eo bet nesa an hini a oa kwezet etre daouarn
 37 al laeron ? An doctor a lavaraz : An hini en deuz
 groet trugarez en he genver eo. Jesus a lavaraz
 eta dezhan : Kea, ha gra ar memeuz tra.
 38 Evel ma oant en hend, ez eaz en eur bourg, hag eur
 39 vreg, hanvet Martha, he zigemeraz en he zi. Eur
 c'hoar e doa hanvet Mari, pehini, euz en em derc'hel
 40 azezet euz treid Jesus, a zelaoue he c'hir. Ha Martha
 a oa dievezek³ gant meur a soan euz traou an ti.
 O veza deued, e lavaraz : Aotrou, ha na evesez-te ket
 penaoz va c'hoar am lez da zervichi va unan ? Lavar
 41 dezhi eta ma zikour. Ha Jesus a respountaz dezhi :
 Martha, Martha, te en em lak en poan hag en em
 42 nec'hez gant kalz a draou ; mes eun dra hep ken a
 zo red ; ha Mari e deuz dibabet ar gwella loden, pehini
 na vezo ket lamet diganthi.
 11 Eun deiz ma oa Jesus o pedi en eul leac'h benag,
 goude m'en doe echuet, unan euz he ziskibien a lava-
 raz dezhan : Aotrou, disk deomp ive pedi evel en deuz

¹ d'voist, pelloc'h.

² pakaz, liinus

³ pruderiet.

2 Ian disket d'he ziskibien. Hag e lavaraz dezhei : Pa bedfet, livirit : Hon Tad pehini *a zo* en env, da hano bezet santelaet, deued da rouantelez ; da volonte¹
 3 bezet groet var an douar evel en env ; ro deomp bep
 4 deiz hon bara pemdeziek ; pardoun deomp hor pec'h-
 jou ; rag ni a bardoun ive ar re holl ho deuz groet
 drouk deomp ; ha n'hon lez ket da gweza en dentasion,
 mes mir ac'hanomp a zrouk.
 5 Neuze e lavaraz dezhei : Mar en defe unan ac'ha-
 noc'h eur mignon pehini a zeufe d'he gaout da anter
 noz, hag a lavarfe dezhan : *Va* mignon, prest d'in tri
 6 bara : rag eur mignon d'in, pehini *a oa* en beach a zo
 deued d'am zi, ha n'em euz netra da ginnik dezhan ;
 7 hag e respountfe dezhan an den *a zo* en he di : Na
 droubl ket ac'hanoun, *ma* dor a zo zerret, ha ma bugale
 a zo ganen em gwele ; ne hellan ket sevel evid ho rei
 8 d'id. Me a lavar deoc'h, ha *pa* na savfe ket da rei
 dezhan abalamour ma eo he vignon, e savfe koulzkoude
 abalamour d'he dragaserez, hag e rofe dezhan kement
 9 hag en defe ezom. Me ive, a lavar deoc'h : Goulenit,
 hag e vezo roet deoc'h ; klaskit, hag e kefet ; skoit,
 10 hag e vezo digoret deoc'h. Rag rei a rer d'an nep a
 c'houlen, ha nep a glask a gav, ha digeri a rer d'ar
 11 nep a sko. Pion eo an tad euz ho touez, pehini a ro
 eur mean d'he vab, *pa* c'houlen diganthen bara ? Pe,
mar goulen outhan eur pesk, a rofe dezhan eun aer el
 12 leac'h eur pesk ? Pe c'hoaz ma c'houlen outhan eur
 13 vi, a rofe dezhan eur c'hrug. Mar gouzoc'h eta, ha
 c'hwi fall, rei traou mad d'ho pugale ; pegement mui
 ho Tad pehini a zo en env na roio hen-ket ar Spered-
 Santel d'ar re he c'houlen diganthen ?
 14 *Jesus* a gasaz ive kwit eun diaoul pehini a oa mûd,
 ha *pa* oa eet an diaoul kwit, ar mûd a gomzaz ; hag ar
 15 bobl a oa souezet. Ha lod anezhei a lavaraz : Dre
 Veelzebul, prins an diaoulien, eo e kas kwit an diaou-
 16 lou. Mes reou all, evid *he* denti, a c'houlene digan-
 17 than eur mirakl euz an env. Mes *Jesus*, oc'h anaout ho
 sonjou, a lavaraz dezhei : Pep rouantelez dizunanet
 ganthi he unan a zeuo da netra ; ha *pep* ti *dizunanet*
 18 ganthan he unan, a vezo diskaret. Mar ema eta
 Satan ive dizunanet ganthan he unan, penaoz e pado
 he rouantelez ? Pa livirit eo dre Veelzebul e kasan

¹ ioul

19 kwit an diaoulien. Mar kasan kwit an diaoulien dre
 Veelzebul, dre biou *ho* c'has kwit ho mipien ? Dre
 20 ze e vefont ho parnerien. Mes mar kasan kwit an
 diaoulien dre viz Doue, eo eta gwir penaoz eo ren
 21 Doue deued beteg ennoc'h. Pa ziwall eun *den* kre
hag armet mad he di, kemend en deuz a zo en peoc'h.
 22 Mes pa deu unan all kreoc'h evithan, e tiskar anezhan,
 e tilam *diganthen* he holl armou en pere en em fizie,
 23 hag e-loden he draou.¹ An hini n'ema ket ganen a zo
 24 a enep d'in, hag an hini na zastum ket ganen, a skul.
 Pa eo eet kwit eun droug-spered euz eun den, ez a dre
 leac'hiou seac'h, da glask diskwiz, ha ne gav ket ; hag e
 25 lavar : Distrei a rin, d'am zi a beleac'h oun deued ; ha
 26 pa zeu, e kav *anezhan* skubet ha kempenet. Neuze ez
 a, hag e kemer ganthan seiz spered all gwasoc'h evi-
 than, hag ez eont hag e choumont ennan ; ha *stad*
 diveza an den ze a zeu gwasoc'h evit ar c'henta.
 27 Evel ma lavare an traou *ze*, eur vreg euz ar bobl a
 zavaz *he* mouez hag a lavaraz dezhan : Euruz ar c'hov
 28 en deuz da zouget, hag an divron ec'h euz sunet ! Mes
Jesus a lavaraz : Euruzoc'h eo ar re a selaou gir Doue,
 hag a zent outhan !
 29 Evel ma en em dastum² ar bobl a vanden *var he dro*,
Jesus en em lekeaz da lavarout : Al lignez ma a zo
 fall, goulen a ra eur mirakl, ha ne vezo roet hini dezhi
 30 nemed hini ar profed Jonas. Rag, evel ma oe Jonas
 eur mirakl evit *tud* Niniv, Mab an den a vezo ive unan
 31 evid ar rum ma. Rouanez ar C'hreizdeiz a savo en
deiz ar varn a enep *tud* al lignez ma, hag he barno,
 abalamour ma teuaz euz a belder an douar evit klevet
 furnez Salomon ; ha setu, *e zo* ama brasoc'h evid Salo-
 32 mon. Tud Niniv a savo en *deiz* ar varn a enep ar rum *dud*
 ma, hag he barno, abalamour ma oant distroet euz Doue
 dre bredikasion² Jonas ; ha setu, *e zo* ama mui evit Jonas.
 33 Den ne elum eul lampr evid *he* lakaat en eul leac'h
 kuzet, pe dindan eur boezel ; mes he lakaat a ra var
 eur c'hantoler, abalamour d'ar re a zeu en *ti*, da welet
 34 ar sklerijen. Al lagad eo sklerijen ar c'horf ; mar
 d'eo eta da lagad iac'h, da holl gorf a vezo sklerijenet ;
 35 mes mar d'eo fall, da gorf a *vezo* en devalijen. Diwall
 eta ne ve nemed tevalijen ar sklerijen pehini a zo
 36 ennout. Mar *d'eo* eta da holl gorf sklerijenet, ha ma

¹ zivisk.

² proedgen.

n'en deuz lod ebet anezhan en devalijen, e vezo sklerijenet holl, evel pa skleri eul lamp ac'hanout gant he sklerijen.

- 37 Evel ma komze, eur farisian en pedaz da leina en he
38 di; ha *Jesus* a ieaz hag en em lekeaz euz taol. Hag
ar farisian a oa souezet euz ma welaz ne oa ket en em
39 walc'het araog lein. Hag an Aotrou a lavaraz
dezhan: C'hwi, farisianed, a neta an diaveaz euz ar
c'halei hag euz ar plat; mes en diabarz oc'h leun a
40 laeronsi hag a fallentez. *Tud* diskiant! an hini en
deuz groet an diaveaz ha n'euz hen ket ive groet an
41 diabarz? Roit, kentoc'h, an aluzen euz ar pezh oc'h
euz, ha pep tra a vezo net evidoc'h.
42 Mes gwal-heur deoc'h, farisianed, pere a bae an deog
war ar vent,¹ war ar ru ha war an holl louzou, e-pad
ma lezoreget² ar wirionez hag ar garantez a Zoue. Ar
re ze oa an traou a dleet da ober, hep koulskoude
43 dilezel ar re all. Gwal-heur deoc'h, farisianed, pere a
gar ar plasou kenta er sinagogou, ha beza saludet er
44 plasenou publik. Gwal-heur deoc'h-hu, skribed ha
farisianed hipocrited, abalamour ma oc'h henvel euz
beziou ha na weler ket, ha war bere e vale an dud
hep ho anaout.
45 Neuze eun doctor euz al lezen a gemeraz ar gomz
hag a lavaraz dezhan: Mestr, en eul lavaret an traou-
46 ze, e tismegansez ac'hanomp ni ive. Ha *Jesus* a
lavaraz: Gwal-heur deoc'h-hu ive, doctored al lezen,
abalamour ma samet an dud a vec'hiou pere n'hellont
ket dougen, ha c'hwi oc'h unan na stoket ket ennhei
47 gant ar biz. Gwal-heur deoc'h-hu abalamour, ma savit
beziou ar brofeded en deuz ho tadou lakeet d'ar maro.
48 C'hwi a zo eta an testou, hag ar c'henoberourien euz a
œuvrou ho tadou; rag int ho deuz lazet ar brofeded, ha
49 c'hwi a sav ho beziou. Abalamour da ze furnez Doue
en deuz lavaret: Kas a rin dezhei profeded hag
ebestel, hag e lazfont *lod anezhei*, ha *lod all* a drubul-
50 font. Abalamour da oad an holl brofeded, pehini a
zo bet skuliet abaoe krouidigez ar bed, da veza gou-
51 lenet digant ar rum ma, adaleg goad Abel beteg
goad Zakari, pehini a oe lazet etre an aoter hag an
templ: ia, a lavaran deoc'h, goulenet e vezo digant ar
52 rum *ma*. Gwal-heur deoc'h, doctored a¹ lezen,

¹ minty, bom.

² leuel-a-gosta.

abalamour, e veza kemeret alc'hwez an anaoudegez,
n'oc'h ket oc'h unan eet *ebarz*, hag oc'h euz c'hoaz
harzet da vont ar re a garje beza eet.

- 53 Hag evel ma lavare an traou ze dezhei, ar skribed
hag ar farisianed en em lekeaz d'en gwaska stard, ha
54 d'he lakaat da gomz var galz a draou, o stigma pechou
dezhan, hag o klask tenna eun dra benag euz he
c'henou, abalamour d'ho damall.
12 War gement se, ar bobl o veza en em dastumet dre
vilierou, kement ken a valeent an eil var egile, *Jesus*
en em lekeaz da lavaret d'he ziskibien: Diwallit dreist
an holl draou, euz goell ar farisianed, pehini eo an
2 hipokrisi. Rag n'euz netra a c'holoet ha na vezo
3 dizoloet, ha netra a guzet ha na dle beza gwezet. Dre
ze an traou ho pezo lavaret en defalijen a vezo klevet
er sklerijen; hag ar pezh ho pezo lavaret er skouarn, er
4 c'hampjou, a vezo prezeget var an tiez. Hag e lavaran
deoc'h, deoc'h-hu va mignoned: N'ho pezet ket a aoun
dirag ar re a laz ar c'horf, ha pere goude ze, na hellont
5 ober netra ouc'h-pen. Mes me a ziskwezo deoc'h piou
a dleet da zouja, doujet an hini pehini, goude beza
lamet ar vuez, en deuz ar galloud da gas d'an ifern¹; ia,
6 me a lavar deoc'h, hennez eo a dleet douja. Ne werzer
ket pemp golvan² evid daou wennek? Koulskoude,
7 Doue ne ankouez ket unan hepken anezhei. Ha
memeuz holl vleo ho pen a zo kountet. N'ho pezet
ket eta aoun, c'hwi a dal mui evit kals a c'holvaned.
8 Lavaroud a ran deoc'h: Piou benag a ansav ac'hanoun
dirag an dud, Mab an den hen ansavo dirag èled Doue.
9 Mes an hini pehini am nac'ho dirag an dud, a vezo ive
10 nac'het dirag èled Doue. Ha piou benag en devezo
komzet a enep Mab an den, a vezo pardounet dezhan;
mes d'an hini en devezo drouk-komzet a enep ar
11 Spered-Santel, ne vezo ket pardounet. Pa vefet kaset
er sinagogou ha dirag mestrou ar vro, hag ar re
c'halloudek, n'en em likit ket en poan euz an doare ma
respountfet evid ho tifen, nag euz ar pezh ho pezo da
12 lavaret; rag ar Spered-Santel a zisko deoc'h en heur
ze ar pezh a renkfet lavaret.
13 Neuze unan euz ar bobl a lavaraz dezhan: Mestr,
14 lavar d'am breur lodeni ganen hon heritach.³ Mes hen
a lavaraz dezhan: O den, piou en deuz va lekeat evit

¹ en Grek, "Gehenna."

² slijp.

³ dignoz.

15 *ho* parner, *pe evit ober* ho lodenou? Neuze e lavaraz dezhei: Diwallit gant evez euz an avariz¹; rag evid eun den da gaout kalz a vadou, n'en deuz ket ar vuez drezhei. Hag e lavaraz dezhei ar barabolen ma: Douarou eun den pinvidik ho doa roet kalz a frouez; 17 hag e sonje ennhan he unan, o lavarout: Petra a rin? Rag n'em euz ket a blas awale'h evid dastum va 18 froueziou. Setu, ar pez a rin, a lavaraz, diskar a rin ma solierou, hag e savin re vrasoc'h, hag e tastumi 19 ennhei va holl frouez ha va madou. Neuze e lavarin d'am ine: *Va ine*, kalz a vadou ec'h euz a-du evit meür a vloaz; en em diskwiz; debr, ev ha bez joaus. 20 Mes Doue a lavaraz dezhan: Den diskiant, en noz-ma memeuz, da ine a vezo goulenet ouzit; hag ar pez 21 ec'h euz dastumet, da biou e vefont? Evel se ema gant an hini a zastum madou evithan he-unan, ha n'eo ket pintidik en Doue. 22 Neuze e lavaraz d'he ziskibien: Dre ze, e lavaran deoc'h: Na vezit ket nec'het evid ho puez, euz ar pez a zebrfet; nag evit ho korf, euz a betra e vefet gwisket. Ar vuez n'eo ket muoc'h evit ar boued, hag ar 24 c'horf *muoc'h* evid an dillad. Sellid euz ar brini; ne hadont ha ne vedont ket, ha n'ho deuz na kao na zolier, ha Doue ho beo; pegement ne dalveet-hu ket 25 mui evit lapoused? Ha piou ac'hanoc'h a hell, gant he holl boan-spered, kreski he vent euz a eun ilinad? 26 Ma na hellit ket eta ober memeuz an traou bihana, 27 perag oc'h-hu nec'het gant ar rest? Sellid penaoz e kresk al lilienou²; ne labouront ket, ne nezont ket; koulskoude, e lavaran deoc'h *penaoz* Salomon memeuz, en he holl c'hloar, n'eo ket bet gwisket evel unan 28 anezhei. Mar gwisk eta Doue evel se eur ieoten pehini a zo hirie er parkeier, ha pehini varc'hoaz a vezo taolet er forn, pegement mui e *wisko ac'hanoc'h-hu*, tud a nebeut a feiz? Ha n'en em lakit ket en poan euz ar pez a zebrfet, pe euz ar pez a evfet, ha na vezit ket nec'het. Rag tud ar bed eo a glask an holl draou-ze; hag ho Tad a oar oc'h euz ezom euz anezhei. 31 Klaskit kentoc'h rouantelez Doue, hag an holl draou 32 ze a vezo roet deoc'h ouc'h-pen. N'az pez ket aoun, tropel bihan, rag plijet eo gant ho Tad rei deoc'h ar 33 rouantelez. Gwerzit ar pez oc'h euz, hag *he roit en*

¹ pizoni.² fourd'ilem.

aluzen; en em c'hrit ilc'hier deoc'h ha na gosafont ket, eun tenzor en env ha na vanko biken, a beleac'h al laeron na dostaont ket, hag en *peleac'h* an hosed¹ na hosedont netra. Rag el leac'h ma ema ho tenzor, eno ive e vezo ho kaloun. 35 Ra vezo ho kroazelou gourizet, hag ho lampou elum. 36 Ha *bezit* evel tud, pere a c'hortoz ma tistroio ho mestr euz an eured; abalamour pa zeuo ha pa skoio var *an nor*, e tigoront dezhan kerkent. Euruz ar zervicherien a vezo kavet gant ho mestr o velii pa en em gavo! Me a lavar deoc'h e gwirionez, penaoz en em c'hourizo, 38 e lekeo anezhei euz taol, hag e servicho anezhei. Mar teu d'an eil pe d'an drede dihun, ha mar *ho* c'hav er stad se, euruz ar zervicherien-ze! Anaout a rit penaoz ma oufe eun tad a famil da be heur e klefe dond al laer, e choumfe dihun hep mar ebet ha na 40 lezfe ket toulla he di. C'hwi eta ive, bezit prest, rag Mab an den a zeuo d'an heur ha na sorjit ket. 41 Neuze Pêr a lavaraz dezhan: Aotrou, pe deomp-ni, 42 pe d'an holl e leverez ar barabolen-ze ive? Hag an Aotrou a lavaraz dezhan: Piou eo ar merer² gwirion ha fur, en deuz ar mestr lakeat var he vevelien, evid rei dezhei en amzer merket ar muzur kustum a ed? 43 Euruz ar zeryicher a vezo kavet gant he vestr oc'h 44 ober ze pa en em gavo. Me a lavar deoc'h e gwirionez, 45 e lakao anezhan var gement en deuz. Mes mar lavar ar merer ze en he galoun: Va mestr a zale da zont; ha ma en em laka da bilet ar mevelien hag ar mitizien, 46 da zibri, da eva, ha d'en em vèvi; mestr ar merer ze a zeuo en deiz ma ne c'hortoz ket, hag en heur ma ne oar ket, hag e tilamo³ anezhan, hag e roio *dezhan* 47 he lod gant ar re disleal. Ar merer a anavez bolonte⁴ he vestr, ha pehini n'eo ket en em dalc'het prest ha n'en deuz ket groet ar volonte ze, a vezo pilet a galz a 48 *daoliou*. Mes an hini n'en deuz ket ec'h anavezet, hag en deuz groet traou din a gastiz, a vezo pilet a nebeutoc'h a *daoliou*. Hag e vezo goulenet kalz digant an hini da behini e vezo bet roet kalz; ha kalz mui a c'houlenfer digant an hini en pehini e vezo bet fiziet kalz. 49 Deued oun da lakaat an tân var an douar; ha 50 petra em euz da c'hoantaat mar d'eo dija elum! Me

¹ p'nevad. ² eveziad, diwalter. ³ separo, lakao-a-du. ⁴ iou

dleout a ran beza badezet euz eur vadiziant, ha pege-
 51 ment em euz mall e ve groet kement se! Kredi a red
 oun deued da zigas ar peoc'h var an douar? Nan, a
 52 lavar an deoc'h; mes kentoc'h an dizunvaniez.¹ Rag en
 amzer da zont, en eun ti, e vefont pemp dizunvanet
 53 tri a enep daou, ha daou a enep tri. An tad a vezo a
 enep mab, hag ar mab a enep an tad; ar vam a enep ar
 verc'h, hag ar verc'h a enep ar vam; ar vam gaer a enep
 ar verc'h kaer, hag ar verc'h kaer a enep ar vam gaer.
 54 Lavarout a reaz c'hoaz d'ar bobl: Pa welit eur goa-
 bren o sevel euz kostez ar c'hus-heol, e livirit rak-tal:
 55 Dont a rai glao, hag e teu. Ha pa c'houez avel ar
 c'hreiz deiz, e livirit: Tom e vezo, hag e teu da veza
 56 tom. Hipokrited! anaout a red doareou an env hag
 an douar; penaoz eta ne anavezit-hu ket an amzer-ma?
 57 Ha penaoz na anavezit-hu ket ac'hanoc'h oc'h unan ar
 58 peza a zo gwirion? Pa'z ez gant da enebour dirag
 chef² ar vro, e veza en hent d'en em unani ganthan,
 gant aoun na lakafe ac'hanout dirag ar barner, hag ar
 59 barner da lakaat etre daouarn ar ministr,³ hag ar
 ministr d'az lakaat er prizoun. Me a lavar penaoz na
 zeui ket kwit ac'hane, ken n'az pezo paeet an diveza
 gwennek.
 13 En amzer-ze, hiniou euz an dud en em gave eno,
 a lavaraz da *Jesus ar peza a oa en em gavet* gant
 Galileed, euz a bere Pilat en doa mesket ar goad gant
 2 *hini ho zakrifisou*. Ha *Jesus*, o respount, a lavaraz
 dezhei: Kredi a ret-hu penaoz ar C'halileed ze a oa
 3 *brasoc'h* pec'herien evid an holl C'halileed *all*, abalamour
 ma eo bet groet kement ze dezhei? Nan, a lavar an
 4 deoc'h; mes ma na zistroet ket *euz Doue* e varvfet holl
 eveltei. Pe kredi a ret-hu penaoz an triouec'h den var
 5 bere eo kwezet tour Siloe, ha gand pehini int bet lazet,
 a oa brasoc'h pec'herien evid holl dud Jerusalem? Nan,
 a lavar an deoc'h; mes ma na zistroit ket *euz Doue* e
 varvfet holl evelthei.
 6 Lavaret a reaz ive ar barabolen ma: Eun den en doa
 eur wezen fiez plantet en he winien, hag e teuaz da
 7 glask frouez ennhi, ha na gavaz ket. Hag e lavaraz
 d'ar gwiniar: Setu, e zo tri bloaz ma teuan da glask
 frouez er wezen fiez-ma, ha na gavan ket; troc'h
 anezhi, perag e talc'h plas dic'hounit⁴ en douar?
 1 *disparti, diforc'h.* 2 *rener.* 3 *serjant.* 4 *on-aner, didalvoudeg.*

8 *Ar gwiniar* a respountaz dezhan: Aotrou, lez anezhi
 c'hoaz er bloaz ma, bete ma em bezo he dizoloet ha ma
 9 em bezo lekeat teil ganthi. Marteze e tougo frouez,
 ma ne ra ket, e troc'hi anezhi goude.
 10 Evel ma kelene *Jesus* en eur sinagog eun deiz
 11 sabbat, en em gavaz eno eur vreg trec'het gant eur
 spered pehini e dalc'he klanv triouec'h vloaz a oa, ha
 pehini a oa kroumet, en hevelep doare ma na helle
 12 het a-grên en em eeûna, *Jesus* o welet anezhi, *he*
galvaz hag a lavaraz dezhi: Greg, iac'heet out euz da
 13 glenved. Hag hen a lekeaz he zaouarn varnezhi; ha
 14 kerkent en em eeûnaz, hag e roaz gloar da Zoue. Mes
 pen ar sinagog, drouk ennan euz ma en doe *Jesus* roet
 eur iec'hed eun deiz sabbat, a gemeraz ar gomz hag a
 lavaraz d'ar bobl: C'houec'h¹ devez a zo evid labourat;
 15 deued eta en *deiziou* ze evid beza gweleet, ha nan
 devez ar sabbat. Mes an Aotrou a respountaz dezhan:
 Hipokrit, pep hini ac'hanoc'h ha na zistak ket he ijen
 pe he azen euz ar c'hraou, deiz ar sabbat, ha na gas
 16 ket anezhan d'an dour? Ha na dleet ket *ive*, en eun
 deiz sabbat, distaga euz ar chaden ze ar verc'h ma da
 Abraham, ha pehini a oa dalc'het ereet gant Satan
 17 triouec'h vloaz a oa! Evel ma komze evid se, he holl
 enebourien a oe mezek, hag an holl bobl en em laouenae
 euz an holl draou gloriuz a rea.
 18 Neuze e lavaraz: Euz petra eo henvel rouantelez
 19 Doue, pe euz petra e c'henvelekain anezhan? Henvel
 eo euz eur c'hreunen moutard a gemer eun den hag a
 laka en he liors; hag e kresk hag e teu da veza eur
 wezen vraz, en hevelep doare ma teu lapoused an env
 da choum en he brankou.
 20 Lavarout a reaz c'hoaz: Euz petra e c'henvelekain
 21 rouantelez Doue? Henvel eo euz eur goell a gemer
 eur vreg, hag a laka e tri muzur a vleud, bete ma ve
 an toaz goet holl.
 22 Ha *Jesus* az ea dre ar c'hearieu ha dre ar bourkou, o
 23 kelen hag o terc'hel hent Jerusalem. Hag unan benag
 a lavaraz dezhan: Aotrou, ha na vezo nemet nebeut a
 24 dud pere a vezo zalvet? Hag hen a lavaraz dezhei:
 En em nerzet da vont ebarz dre an nor enk; rag me a
 lavar deoc'h, penaoz kalz a glasko mond ebarz ha na
 25 hellfont ket. Pa vezo eet an tad a famil, ha m'en devezo
 1 *c'houec'h, c'houec'h, c'houec'h.*

settet an nor, ha pennoz c'hwi, o veza er meaz, en em lekefet da skei ha da lavarret : Aotrou, Aotrou, digor deomp ; hen a respounto deoc'h : N'ouzoun ket a beleac'h oc'h. Neuze c'hwi a lavaro : Ni hon deuz debret hag evet dirazout, ha te ec'h euz kelenet en hon flasenou publik. Hag hen a respounto : Me a lavar deoc'h, na ouzoun ket a beleac'h oc'h ; tec'hit diouzin, c'hwi holl pere a ra micher a fallentez. Eno e vezo ar gweladenou hag ar grignonsadegou dent, pa welfet Abraham, Isaak, ha Jakob hag an holl brofeded en rouantelez Doue, ha c'hwi taolet er meaz. Hag e teuo tud euz ar Sao-heol hag euz ar C'hus-heol, euz an Anternoz hag euz ar C'hreizteiz, pere a vezo euz taol en rouantelez Doue. Ha setu e zo euz ar re diveza pere a vezo ar re genta, hag euz ar re genta pere a vezo ar re diveza.

31 En deiz se, e teuaz d'he gaout hinienu euz ar farisianed, o lavarout dezhan : Kea kwit, ha kerz ac'han ;
 32 rag Herodez a fell dezhan da laza. Hag hen a lavaraz dezhei : It ha livirit d'al louarn ze : Setu, e kasan kwit an diaoulien hag ec'h achuan da rei ar iec'hed d'ar re glanv, hirie ha varc'hoaz, hag an drede deiz eo
 33 peur-c'hroet ganen. Koulskoude, eo red d'in bale hirie, varc'hoaz hag an deiz varlerc'h, evid n'en em gavo ket e varvfe eur profed er meaz euz a Jerusalem.
 34 Jerusalem, Jerusalem, pehini a laz ar brofeded, hag a vein ar re a zo kaset d'id, ped gwech¹ em euz c'hoanteet dastum da vugale, evel ma tastum ar iar e c'hlo-ded eoned dindan he diouaskel ha n'eo ket bet he fellet deoc'h ! Setu, ho ti a ia da choum hep den ; ha me a lavar deoc'h en gwirionez, pennoz n'am gwelfet mui, bete ma leverfet : Beniget eo an hini a zeu en hano an Aotrou.

14 Eun devez sabbat, Jesus a oa eet en ti unan a bennou braz ar farisianed evid dibri, hag ar re ma a zelle outhan. Hag, eun den kouenvet a oa dirazhan.
 3 Ha Jesus, o kemer ar gomz, a lavaraz da zoctored al lezen ha d'ar farisianed : Gallout a heller gwelaat deiz ar sabbat ? Hag int a davaz. Neuze, o kemer ar hini klanv, e iac'heaz anezhan, hag e kasaz anezhan
 5 kwit. Goude ze e lavaraz dezhei : Pehini ac'hanoc'h, ma kwez² he azen pe he ijen en eur punz, na denfe

¹ gwech, gouech, gweach.

² kwez, kwez.

6 ket anezhan er meaz kercent, deiz ar sabbat. Ha na heljont ket respount netra dezhan var gement se.

7 Kinnig a reaz ive d'ar re a oa pedet eur barabolen, oc'h evezaat pennoz e klaskent ar plasou kenta ; hag e lavaraz dezhei. Pa bedo unan benag ac'hanout da eun eured, ne n'em laka ket er c'henta plas, gand aoun en em gavfe e touez ar re bedet eun den enoraploc'h
 9 evidout ; hag e teufe an hini en deuz da bedet, te hag hen, ha na lavarfe d'id : Ro ar plas da hema, hag ez
 10 afez neuze gant mez er plas diveza. Mes pa vezi pedet, kea d'en em lakaat er plas diveza, abalamour pa zeui an hini en devezo da bedet, e lavaro d'id : Va mignoun, pin hueloc'h. Neuze kement se a roio enor
 11 d'id dirag ar re a vezo euz taol ganez. Rag piou benag en em huela a vezo izeleet, ha piou benag en em izelai a vezo hueleet.

12 Hag e lavare d'an hini en doa he bedet : Pa ri eul lein pe eur goan, na bed ket da vignouned, na da vreudeur, na da gerent, na da amezeien pinvidik, gand aoun na bedfent ac'hanout d'ho zro, ha na rafent d'id
 13 memeuz tra. Mes pa ri eur fest, ped ar beorien, an dud ampufur, ar re gam, ar re d'all. Hag e vezi
 14 euz dre ma na helfont ket he renta d'id ; rag te az pezo ar pae en adsavedigez ar re wirion.

15 Unan euz ar re a oa euz taol, o veza klevet kement se, a lavaraz dezhan : Euruz an hini a zebro bara en
 16 rouantelez Doue ! Jesus a lavaraz dezhan : Eun den a reaz eur goan vraz, hag a bedaz dezhi kalz a dud ;
 17 ha da goulz koan, e kasaz he vevel da lavarret d'ar re a oa pedet : Deued, rag pep tra a zo prest. Hag en em
 18 lekejont holl, a unan, da zigarei. Ar c'henta a lavaraz dezhan : Prenet em euz douar, ha red eo d'in mond
 19 da welet anezhan ; da bedi a ran d'am fardouni.¹ Hag unan all a lavaraz : Prenet em euz pemp koublad
 20 ijened, hag ez an da welet hag int a zo mad ; da biñi a ran d'am fardouni. Hag unan all a lavaraz : Eur vreg
 21 em euz kemeret, dre ze na hellan ket mond. Hag ar mevel, o veza distroet, a ziskleriaz kement ma d'he
 22 vestr. Neuze an tad a famil drouk ennan a lavaraz d'he vevel : Kea buhan var ar plenenou ha var ruou kear, ha digas ama ar beorien, ar re ampufur, ar re
 22 gam hag ar re dall. Goude ar mevel a lavaraz dezhan :

¹ iskuri, difantein.

Aotrou, groet e zo evel ma ec'h euz gourc'hemenet,
 23 hag e zo c'hoaz plas. Hag ar mestr a lavaraz d'ar
 zervicher : Kea en henchou hag a *hed* ar girzier, ha
 gra d'ar re a zo *eno* mond ebarz, evid ma vezo ma zi
 24 leuniet. Rag lavarout a ran deoc'h penaoz hini ebed
 euz ar re a zo pedet na dafeo euz ma c'hoan.
 25 Evel ma'z ea eul lod braz a dud gant *Jesus*, e tistroaz
 26 *en trezek ennhei* hag e lavaraz dezhei : Mar deu unan
 benag d'am c'haout, ha na gasa ket he dad, *he* vam, *he*
 vreg, *he* vugale, *he* vreudeur, *he* c'hoarezed, ha muoc'h
 c'hoaz he vuez he unan, ne hell ket beza ma diskibl.
 27 Ha piou benag na zougo ket he groaz, ha na heulio
 28 ket ac'hanoun, na hell ket beza ma diskibl. Rag
 pehini ac'hanoc'h, o c'hoantaat sevel eun tour, ne aze
 ket da genta, ne ra ket ar gount euz an dispin, *evid*
 29 *gvelet* hag hen en deuz peadra *d'hen* echui? Gant
 aoun, goude beza lakeet ar zol, ha n'en defe ket
 gallet echui, ar re holl *hen* gwelhe na zeufent da ober
 30 goab anezhan, ha da lavaret : An den-ma a zo en em
 lekeat da sevel *eun tour*, ha n'euz ket gallet he echui.
 31 Pe, piou eo ar roue, pehini, o vond en hent evid
 ober brezel da eur roue all, ne azez ket da genta, ha
 na c'houlen outhan he unan, hag hen a hell gant deg
 mil *den* mond da ziaraogi an hini a zeu a enep dezhan
 32 gant ugent mil. Anez, pa vefe c'hoas pell hema, e
 kasfe *dezhan* eur c'hannat,¹ evid goulen ar peoc'h.
 33 Evel se piou benag ac'hanoc'h ive ha na zilez ket
 34 kement en deuz na hell ket beza diskibl d'in. An
 hoalen² a zo eun dra vad ; mes mar koll he vlaz, gant
 35 petra e vezo roet dezhan? N'eo mad, nag evid an
 douar, nag evid an teil ; he deurel a rer er meaz. Ra
 zelaouo an nep en deuz dioukouarn da glevet.
 15 An holl publikaned hag an dud a vuez fall a dostee
 2 da *Jesus* evid he glevet. Hag ar farisianed hag ar
 skribed a grozmole, o lavaroud : An den ma a zigemer
 an dud a vuez fall hag a zebr ganthei.
 3 Mes hen a lavaraz dezhei ar barabolen ma : Pehini eo
 an den ac'hanoc'h, mar en defe kant danvad, ha mar
 teufe da goll unan *anezhei*, na lezfe ket an naontek
 ha pevar ugent all el leac'h distrô, evid mond da glask
 5 an hini a ve dianket, bete m'en defe he gavet? Ha
 pehini, o veza *he* gavet, n'hel laka var he ziouskoaz

¹ *ambasadour.*

² *holen.*

6 gant joa ; hag o veza deued d'ar gear, ne c'halv he vig-
 noured hag he amezeien, ha na lavar dezhei : En em
 laouenait ganen, rag kavet em euz ma danvad pehini a
 7 oa kollet? Me a lavar deoc'h e vezo memeuz *mui*
 a joa en env evid eur pec'her hep ken hag a zistro
euz Doue, evid na vezo euz a naontek ha pevar ugent
 pere n'ho d'euz ket ezom a geuzidigez.
 8 Pe, piou eo ar vreg, pehini, o kaout dek pez arc'hant,
 mar koll unan *anezhei*, ne elumfe ket eur c'houlouen ;
 na skubfe he zi, ha na glaskfe ket gant evez anezhan
 9 bete ma defe he gavet. Ha pehini, o veza kavet
anezhan, na c'halfe he mignounezad hag he c'hame-
 zegezed, ha na lavarfe *dezhei* : En em laouenait ganen,
 10 rag kavet em euz ar pez arc'hant em boa kollet? Me
 a lavar deoc'h penaoz memez e zo joa, dirag eled
Doue, evid eur pec'her hep ken hag a zistro.
 11 Lavarout a reaz dezhei c'hoaz : Eun den en doa
 12 daou vab. Hag ar iaouanka a lavaraz d'he dad : *Ma*
zad, ro d'in al loden euz ar madou a dle digwezout¹ d'in.
 13 Hag *an tad* a lodennaz dezhei he vadou. Hag eun
 nebeud deiziu goude, ar mab iaouanka o veza dastu-
 met kement *en doa*, az eaz da eur vro bell hag a zis-
 14 piniaz ennhi he vadou, o veva en diroll. Goude m'en
 doe dispiniet holl, e teuaz eun naounegez vraz er vro
 15 ze ; hag en em gavaz en dienez. Hag o veza eet, en em
 lekeaz en zervich unan a dud ar vro ze, pehini he gasaz
 16 en he zouarou da vesa ar moc'h. Hag en divije karet
 leunia he gof euz ar c'hlochou a zebre ar moc'h ; mes
 17 den na roe dezhan outhei. O veza eta deued ennan he
 unan, e lavaraz : Pegement a vevelien a zo gopraet
 gant va zad hag o deuz bara a leiz, ha me, a varv gant
 18 annaoun ! Me a savo hag a ielo da gaout ma zad, hag
 e lavaraz dezhan : *Ma* zad, pec'het em euz enep an
 19 env hag a enep d'id ; ha n'oun ken din mui da veza
 galvet da vab ; digemer ac'hanoun evel unan euz da
 20 vevelien. Mond a reaz eta hag e teuaz da gaout he
 dad. Hag evel ma oa c'hoaz pell, he dad a welaz
 anezhan hag en doe treuz outhan, hag o redek *d'he*
gaout e lamaz d'he c'houzouk hag e pokaz dezhan.
 21 Hag he vab a lavaraz dezhan : *Ma* zad, pec'het em euz
 a enep an env hag a enep d'id ; ha n'oun ken din da
 22 veza galvet da vab. Mes an tad a lavaraz d'he

¹ *digouezout, diguezout.*

vevelien. Digasit ar zae gaera, hag he gwisket dezhan, ha lekeet eur walen var he viz ha boutou en
 23 he dreid; ha digasit al loe lard hag he lazit; debromp
 24 hag en em laouenaomp; rag ar mab ma d'in a oa maro, hag eo distroet d'ar vuez; kollet e oa hag eo
 25 kavet. Hag en em lekejont d'en em laouenai. Hag ar mab ena a oa er parkeier. Pa zistroaz ha pa dostaez
 26 euz an ti, e klevaz ar gân hag an dansou. Hag e c'halvaz unan euz ar zervicherien, digant pehini e
 27 c'houlenez petra oa kement se. Hag ar zervicher a lavaraz dezhan: Da vreur a zo distro, ha da dad en
 deuz lazit al loe lard, abalamour ma eo distroet iac'h.
 28 Mes hema a iez drouk ennan, ha na felle ket dezhan mond en ti. He dad a zeuz er meaz hag hen pedaz
 29 da vont ebarz. Mes hen a respountaz d'he dad: Setu, e zo kement a vloaziou abaoe ma servichan ac'hanout;
 hep beza biskoaz manket d'az gourc'hemen, ha n'ec'h-euz biskoaz roet d'in eur c'havrik evid en em
 30 laouenai gant va mignoned. Mes pa eo deued ar mab ma d'id, pehini en deuz debret he vadou gant merc'he
 31 fall, ec'h euz lakeet laza al loe lard evithan. Hag he dad a lavaraz dezhan: Va mab, te a zo bepred ganen; ha
 32 kement em euz a zo d'id. Mes red mad e oa en em laouenai hag en em iêat, abalamour d'ar breur ma d'id, pehini a oa maro, hag a zo deued d'ar vuez; kollet e oa, mes kavet eo.
 16 Jesus a lavaraz ived'he ziskibien: Eun den pinvidik en doa eun espermier¹ pehini a oa tamallet dirazhan
 2 da veza dispiniet he vadou. Hag hen a c'halvaz anezhan, hag a lavaraz dezhan: Petra a glevan lavaret ac'hanout? Gra d'in ar gount euz da c'houarnerez;
 3 rag na helli ken gouarn va madou. Neuze an espermier ma a lavaraz ennan he unan: Petra a rin, pa lam va mestr diganen gouarnerez he vadou? Na helfen ket labourat an douar, mez am befe o c'houlen aluzen.
 4 Gouzoud a ran petra a rin, evit pa vezo lamet ma gouarnerez diganen, e vezo tud hag am digemero en ho ziez. Neuze e c'halvaz hini da hini dleourien he aotrou, hag e lavaraz d'ar c'henta: Pegement a
 5 dleez-te d'am mestr? Hen a respountaz: Kant muzured eol. Hag an espermier a lavaraz dezhan: Kemer da verk, azez aze, ha skriv buhan unan a anter
 6

¹ worer.

7 kant. Neuze e lavaraz da eun all: Ha te, pegement a dleez te? Hen a lavaraz, kant muzured gwiniz. Hag an espermier a lavaraz dezhan: Kemer da verk, ha skriv
 8 unan all a bevar-ugent. Hag ar mestr a veulaz an espermier displeal ze abalamour m'en doe groet ze gant spered; rag bugale ar c'hanvet-ma a zo furoc'h en ho
 9 lignez evid bugale ar sklerijen. Ha me, a lavar deoc'h: Grit mignoned gant ar pinvidigezou displeal, abalamour pa varvfet, e tigemerfont ac'hanoc'h en tantenou
 10 eternal.¹ An hini a zo leal en traou bihan a vezo ive leal en traou braz; hag an hini a zo displeal en traou bihan a vezo ive displeal en traou braz. Ma n'oc'h ket bet eta leal er madou displeal, piou a fisio ennoc'h ar madou gwirion? Ha ma n'oc'h ket bet leal er madou a zo d'ar
 12 re all, piou a roio deoc'h ar pez a zo deoc'h? Mevel ebed na hell zervichi daou vestr; rag, pe e kasao unan, hag e karo egile; pe en em stago euz a unan, hag e tisprijo egile. Na hellit ket servichi Doue ha Mamon.²
 14 Ar farisianed, pere a oa tud re biz a zelaoue kement se, hag a rea goab anezhan. Hag hen a lavaraz dezhei: Evidoc'h-hu, c'hwia a fell deoc'h tremen evid leal dirag an dud; mes Doue a anavez ho kalounou; rag ar pez a zo huel dirag an dud a zo fall braz dirag Doue.
 16 Al lezen hag ar brofeded a ia bete Ian; adaleg an amzer ze rouantelez Doue a zo prezeget, ha pep hini a ia ebarz dre ruster. Mes ezetoc'h eo d'an env ha d'an douar tremen, evit n'en deo da eur varenik euz
 18 a eul lizeren kepken euz al lezen mankout. Piou benag a gas kwit he vreg hag a gemer unan all, a ra avoultriez, ha piou benag a zimez d'an hini a zo bet kaset kwit gant he goaz, a ra avoultriez.
 19 Beza e oa eun den pinvidik, pehini en em wiske a bourpr, hag a lien fin, ha pehini en em vage bemdez en eun doare manifik. Beza e oa ive eur paour, hanvet Lazar, pehini goloet a c'houliau a oa gourvezet
 21 euz he zor; c'hoantaat a rea preja euz ar bruzun a gweze euz taol ar pinvidik; hag ar chas memeuz a zeue da lipet he c'houliau. En em gaout a reaz, ma varvaz ar paour, hag e oe kaset gant an eled en ker-c'hen³ Abraham; ar pinvidik a varvaz ive, hag a oe
 23 sebeliet. Hag o veza en infern,⁴ er poaniou, e savaz he

¹ hir-badus.

² doue-ar-madou.

³ asgre, orubuil, bruchet.

⁴ lec'h diwelus, lec'h dianat; en Grek, "Hades."

- zaoulagad, hag e welaz euz a bell Abraham, ha Lazar
 24 en he gerc'hen ; hag, o krial, e lavaraz : Tad Abraham,
 az pez truez ouzoun, ha kas Lazar, evid ma trempe en
 dour pen he viz, ha ma freskao d'in va zeod ; rag gwal
 25 boaniet oun er flam ma. Mes Abraham a respountaz :
Va mab, az pez sonj penaoz ec'h euz bet da vadou
 en da vuez, ha Lazar n'en deuz bet nemet poaniou ;
 26 brema hen a zo diboaniet, ha te a zo en poan. Ouc'h-
 pen kement se, beza e zo eur poull braz etre c'hwil ha
 ni, en hevelep doare ha pa fellfe d'ar re a zo aman
 tremen aze, na helfent ket, ken nebeud ha d'ar re a zo
 27 aze, dont d'hon c'haout-ni. Hag *ar pinvidik* a lavaraz :
 Da bedi a ran eta, tad *Abraham*, da gas *Lazar* da di
 28 ma zad, (rag pemp breur em euz,) evid testenia
 dezhei an *traou ma*, gant aoun na zeufent ive el leac'h
 29 ma a boaniou. Abraham a respountaz dezhan : Beza ho
 deuz Moizez hag ar brofeded ; ra zelaoufont anezhei.
 30 *Ar pinvidik* a lavaraz : Nan, tad Abraham ; mes mar
 da unan euz ar re varo d'ho c'haout, e tistrofont euz
 31 Doue. Hag *Abraham* a lavaraz dezhan : Ma na zela-
 oufont ket Moizez, nag ar brofeded, na gredfont ket ken
 nebeud, ha pa zaofe unan a douez ar re varo.
 17 *Jesus* a lavaraz ive d'he ziskibien : Red eo en em
 gavfe skoueriou fall ; ha gwal-heur *d'an hini* dre
 2 behini en em gavfont. Gwelloc'h e ve dezhan e ve
 staget euz he c'houzouk eur mean milin, hag e ve taolet
 er mor, evid ne ve dezhan rei skouer fall da unan ar
 3 re vihan ma. Likid evez ouzoc'h. Mar en deuz da
 vreur pec'het a enep d'id, tamal¹ anezhan ; ha ma en
 4 deuz keuz, pardoun dezhan. Mar pec'h seiz gwech
 an deiz en da enep ; ha mar distro seiz gwech an deiz
 d'az kaout, o lavarout : Keuz em euz ; pardoun
 dezhan.
 5 Hag an ebestel a lavaraz d'an Aotrou : Kresk deomp
 6 hon feiz. Hag an Aotrou a lavaraz : Mar o pije feiz
 kement hag eur c'hreunen moutard, e lavarjac'h d'ar
 7 em blant er mor ; hag e sentje ouzoc'h. Pion
 ac'hanoc'h, hag en deuz eur mevel pehini a labour, pe
 a ves *al loened*, hag a lavar dezhan kerkent ha ma
 tistro euz ar parkeier : Kea araog hag en em laka euz
 8 taol. Ha na lavarfe ket kentoc'h dezhan : Aoz koar

¹ repren, rebesh.

- d'in, en em c'houriz, ha servich ac'hanoun, beteg ma em
 9 bezo debret hag evet ; ha goude ze e tebri hag ec'h evi.
 Ha trugarez en devezo d'ar mevel ze, abalamour ma en
 devezo groet ar pezh en devezo gourc'hemenet dezhan ?
 10 Na gredan ket. C'hwil ive, pa ho pezo groet kement a
 zo gourc'hemenet deoc'h, livirit : Mevelien didalvoudeg
 omp, abalamour *n'hoñ* deuz groet *nemed* ar pezh a oa red
 deomp ober.
 11 Evel ma'z ea da Jerusalem, e tremene dre greiz ar
 12 Samari hag ar Galile. Hag evel ma'z ea er bourk, e oa
 diarbenet gant dek den lor pere en em zalc'he a bell.
 13 Hag int, o sevel ho mouez, a griaz : Jesus, Mestr, az
 14 pezh truez ouzomp ! O veza ho gwelet, e lavaraz dezhei :
 It, hag en em diskwezit d'ar veleien. Hag en em
 15 gavaz pa oant o vond kwit, e oent neteet. Hag unan
 anezhei, o welet e oa gwelet, a zistroaz o c'hlorifiq
 16 Doue a vouez huel. Hag en em daolaz euz treid Jesus,
 he c'henou d'an douar, o trugarekaad. Hag, hema a oa
 17 Samaritan. Jesus, o kemer ar gomz, a lavaraz : An
 deg *holl* ha n'int-hi ket bed iac'heet ? Pe leac'h eta
 18 ema an deg *all* ? N'euz kavet nemet an diaveziad ma
 19 pehini a zo distroet da rei gloar da Zoue. Neuze e
 lavaraz dezhan : Sav, kea, da feiz en deuz da iac'heet.
 20 Ar farisianed, o veza goulenet outhan, pegoulz e
 teuje ren Doue, he respountaz dezhei : Rouantelez
 21 Doue na zeui ket en eun doare skeuduz. Ha na vezo
 ket lavaret : Ema aman, pe ema aze ; rak setu, ema
 rouantelez Doue en ho touez.
 22 Hag e lavaraz d'he ziskibien : Dont a raio eun
 amzer e pehini ho pezo c'hoant da welet unan euz a
 23 zeision Mab an den, ha n'hen gwelfet ket. Hag e vezo
 lavaret deoc'h : Setu ema ama, pe setu ema aze. Na'z
 24 it ket di, ha na heulit ket anezhei. Rag evel ma teu
 eul luc'heden da lugerni euz a eur pen da eur pen all
 euz an env, evel se e tenu Mab an den en he zeiz.
 25 Mes red eo dezhan kent ze kaout kalz a boan ha beza
 26 taolet kwit gant ar rum dud ma. Hag ar pezh a eruaz
 en amzer Noe, a eruo er memeuz doare en amzer Mab
 27 an den ; an dud a zebre, a eve, a zimeze hag a roe en
 dimezi, bete an deiz ma'z eaz Noe en arc'h ; hag ar
 28 diluj a zeuaz hag *ho* c'hollaz holl. Kement se a eruaz
 c'hoaz en amzer Lot ; an dud a zebre, a eve, a brene, a
 29 werze, a blante, *hag* a save *ties* ; mes en deiz ma'z eaz

Lot euz a Sodom, e teuaz glao tân ha soufr euz an env,
 30 hag o c'hollaz holl. Evel se e vezo ive en deiz ma teui
 31 Mab an den. En deiz se, an hini a vezo var an doen,
 hag en devezo he veubl en ti, na ziskeno ket evid ho
 32 c'has *ganthan*; hag er memeuz doare an hini a zo er
 33 parkeier na zoui ket var a-dre. Ho pezet sonj euz a
 34 vreg Lot. Piou benag a glasko savetaat he vuez, he
 35 c'hollo; ha piou benag e c'hollo, he c'havo. Me a
 lavar deoc'h *penaoz* en noz ze, euz a zaou *den* pere a
 36 vezo en eur memeuz gwele, unan a vezo kemeret hag
 37 egile lezet. Euz a ziou *vreg* a valo a-unan,¹ unan a
 38 vezo kemeret hag eben a vezo lezet. Euz a zaou *den*
 pere a vezo er parkeier, unan a vezo kemeret hag egiie
 39 lezet. Hag o respount e lavarjond dezhan: Peleac'h e
 40 vezo, Aotrou? Hag hen a lavaraz dezhei: El leac'h ma
 vezo ar c'horf *maro*, en em zestumo an eagled.²

18 Jesus a lavaraz ive dezhei ar barabolen *ma*, *evit*
diskveez penaoz eo red pedi bepred, hag hep skwiza.
 2 Beza e oa en eur gear eur barner pehini na souje ket
 3 Doue, ha pehini n'en doa aoun ebed rag den. Beza e
 4 oa ive er gear-ze eun intanvez, pehini a zeue d'he
 gaout, o lavaroud: Gra d'in eeünder euz ma enebour.
 5 Epad pell amzer, ne c'hoantez *ober* netra. Kouls-
 koude, e lavaraz ennhan he unan: Petra benag ma na
 soujan ket Doue, ha n'em euz aoun ebed rag den;
 6 koulskoude, dre ma teu an intanvez ma da skwiza
 ac'hanoun, e rin eeünder dezhi, en aoun na zeufe da
 7 derri d'in va fen. Hag an Aotrou a lavaraz: Selaouet
 ar pez a lavar ar barner disleal ze. Doue ha ne venjo
 8 hen ket he re dibabet, pere a gri dezhan noz deiz,
 evithan da zale he venjans? Me a lavar deoc'h e venjo
 anezhei prest. Mes pa zeuo Mab an den, ha kaout
 a rai-hen feiz var an douar?
 9 Lavaret a reaz ive ar barabolen *ma*, divarben tud
 10 pere a fizie ennhei oc'h unan e oant tud gwirion, hag
 e tisprijent ar re all: Daou den a biniaz d'an templ da
 bedi; unan a oa farisian, hag egile a oa publikan.
 11 Ar farisian euz en em zerc'hel en he za, a bede evelen
 ennhan he-unan: O Doue, da drugarekaat a ran dre
 ma n'oun ket evel an dud all, *pere a zo* laeron, disleal,
 12 avoultrieren, nag ive evel ar publikan-ze. Iun a ran
 diou weach ar zizun, rei a ran an deog euz a gement

¹ asambles.

² rered.

13 em euz. Mes ar publikan, euz en em derc'hel pell, na
 grede ket memeuz sevel he zaoulagad d'an env; mes
 skei a rea var boull he galoun, o lavaront: O Doue, az
 14 pez truez ouzin me pehini a zo *eur* pec'her! Me a
 lavar deoc'h, hema a zistroaz pardounet d'he di kentoc'h
 evid egile; ra piou benag en em savo a vezo izeleet,
 ha piou benag en em izelaio a vezo savet.
 15 Digaset oe dezhan bugaligou, evid ma stokche
 ennhei. An diskibien, o welet kement se, a groze *ar*
 16 *re ho digase*. Mes Jesus, o c'hervel anezhei d'he gaout,
 a lavaraz: Lezit ar vugaligou da zont d'am c'haout, ha
 na zifenet ket outhei, rag rouantelez Doue a zo d'an
 17 nep a zo henvel *outhei*. Me a lavar deoc'h e gwirione
 penaoz piou benag na zigemero ket rouantelez Doue
 evel eur bugel bihan, na'z ai ket ennhan.
 18 Neuze unan a chefou *al leac'h se* a c'houlenez outhan:
 Mestr mad, petra a dlean da ober evit kaout ar vuez
 19 eternal? Jesus a lavaraz dezhan: Perag em galvez
 te mad? N'euz den mad, nemed Doue hep ken.
 20 Anaout a rez ar gourc'hemenoù: Na ri ket avoultriez;
 na lazi ket; na laeri ket; na lavari ket a fals-testeni;
 21 enor da dad ha da vam. Hen a lavaraz dezhan:
 Miret em euz an holl draou ze adaleg va iaouankiz.
 22 Jesus, o klevet kement se, a lavaraz: Mankout a ra
 d'id c'hoaz eun dra; gwerz kement ec'h euz, hag *he*
 23 ro d'ar beorien, hag ez pezo eun tenzor en env; goude
 deuz, hag heul ac'hanoun. Mes pa en doe klevet
 kement se, e teuaz gwal drist; rag pinvidik braz e oa.
 24 Jesus o welet e oa deued gwal drist, a lavaraz: Pegen
 diez eo d'ar re o deuz madou mond en rouantelez
 25 Doue! Ezetoc'h eo da eur c'hanval¹ mond dre doul eun
 nadoue,² evit n'eo da eur pinvidik mond en rouantelez
 26 Doue. Hag ar re *hen* kleve a lavaraz: Ha piou a hell
 27 beza zalvet? Ha Jesus a lavaraz dezhei: Ar pez a zo
 dic'hallout d'an dud a zo possubl da Zoue.
 28 Ha Pêr a lavaraz: Setu, ni hon euz kwiteet holl,
 29 hag hon euz da heuliet. Hag hen a lavaraz dezhei:
 Me a lavar deoc'h e gwirionez, penaoz n'en deuz den
 pehini en deuz lezet eun ti, pe kerent, pe breudeur, pe
 30 eur vreg pe bugale, evit rouantelez Doue, ha n'en
 devezo kalz mui er c'hanvet ma, hag er c'hanvet da
 zont, ar vuez eternal.

¹ chamo.

² nadou.

- 31 *Jesus* a gemeraz heuze a-du an daouzek, hag a lavaraz dezhei : Setu, e piniomp da Jerusalem, hag an holl draou a zo bet skrivet gant ar brofeded, divarben
 32 Mab an den, a ia da veza groot. Rag lekeat e vezo etre daouarn ar Jentiled,¹ groot e vezo goab anezhan,
 33 dismeganset e vezo, kranchet e vezo outhan ; ha goude ma vezo bet skourjezet, e vezo lekeat d'ar maro, hag e
 34 c'hadbevo an drede deiz. Mes int na gomprenent netra en kement se ; ar c'homzou ze a oa kuzet evithei, ha na wient ket ar pez a oa lavaret *dezhei*.
 35 Evel ma tostae euz Jeriko, eun dall, pehini a oa
 36 azezet tost d'an hent, ha pehini a c'houlene aluzen, o klevet ar bobl pehini a dremene, a c'houlenez petra
 37 a oa kement se ; hag e oe lavaret dezhan e tremene
 38 *Jesus* a Nazaret. Neuze e kriaz : *Jesus*, Mab David,
 39 az pez truez ouzin ! Hag ar re a iea araog a groze dezhan evid ma tavje ; mes hen a grie c'hoaz kreoc'h :
 40 Mab David, az pez truez ouzin ! Ha *Jesus*, o chom en he za, a c'hourc'hemenez he zigas d'he gaout ; ha
 41 pa *oe an dall* tosteet, e c'houlenez outhan : Petra a c'hoantez a rafen-d'id ? Hag hen a respountaz :
 42 Aotrou, ma kavin ar gweled. Ha *Jesus* a lavaraz dezhan : Adkav ar gweled ; da feiz en deuz da iac'heet ;
 43 ha kerkent ec'h adkavaz ar gweled, hag e c'heuliaz *Jesus*, o rei gloar da Zoue. Hag an holl bobl, o welet kement se, a veulaz Doue.
 19 *Jesus*, o veza eet en Jeriko, a, dremene dre gear.
 2 Ha *setu* eun den hanvet *Zakeüz*, pehini a oa mestr ar
 3 bublikaned ha pinvidik, a glaske gwelet piou oa *Jesus* ; mes ne helle ket abalamour d'ar bobl, rag gwall
 4 vihan e oa. Dre ze e redaz araog, hag e piniat var eur wezen sikonor evid he welet, abalamour ma tlee
 5 tremen dre eno. *Jesus*, o veza deued el leac'h se, hag o sevel he zaoulagad, a welaz anezhan hag a lavaraz dezhan : *Zakeüz*, disken buan, rag red eo d'in loja
 6 hirie en da di. Hag hen a ziskanaz buan, hag he zigermeraz gant joa. Hag ar re holl a welaz ze a grossole, o lavarout e oa eet en ti eun den a vuez fall da loja.
 8 Ha *Zakeüz* en em zalc'haz dirag an Aotrou, hag a lavaraz dezhan : Aotrou, rei a ran an anter euz va madou d'ar beorien, ha mar em euz noazet da unan benag en eun dra benag, e roan dezhan peder gweach kement

¹ Baianed.

- 9 all. Ha *Jesus* a lavaraz dezhan : Ar zilvidigez a zo deued hirie en ti-ma, abalamour ma eo hema ive bugel da Abraham. Rag Mab an den a zo deued da glask ha da savetaet ar pez a oa kollet.
 11 Evel ma selaouent ar c'homzou ze, *Jesus*, o kenderc'hel, a ginnigaz eur barabolen, abalamour ma oant tost da Jerusalem, ha ma kredent penaoz ez ea rouantelez Doue d'en em diskwez prest. Lavaret a reaz eta : Eun den a c'hanedigez vraz a iez da eur vro bell evit kemer eur rouantelez dezhan, ha distrei goude.
 13 Hag, o veza galvet dek euz he zervicherien, e roaz dezhei dek pez *arc'hant*, hag e lavarez dezhei : Likit
 14 anezhei da dalveout bete ma tistroin. Mes tud he vro a gasae anezhan, hag e kasehont eur c'hannad¹ var he lerc'h, evid lavaret : Na fell ket deomp e renfe hema
 15 varnomp. Erout a reaz eta, pa oe distroet, goude beza kemeret he rouantelez, ma c'hourc'hemenez lakaat digas ar zervicherien da bere en doa roet an *arc'hant*, evit gouzout pegement en doa gounezet pep hini *gant*
 16 *than*. Hag ar c'henta, o veza deued, a lavaraz : Aotrou,
 17 da bez *arc'hant* en deuz gounezet deg *all*. Hag hen a lavaraz dezhan : Mad eo, servicher mad, abalamour ma out bed leal en nebeud a draou, ez pezo ar gallout
 18 var dek kear. Hag an eil a zeuaz hag a lavaraz : Aotrou, da bez *arc'hant* en deuz gounezet pemp *all*.
 19 Hag hen ive a lavaraz da hema : Ha te, bez ar gallout var bemp kear. Hag unan all a deuz, hag a lavaraz :
 20 Aotrou, setu da bez *arc'hant* em euz miret paket en
 21 eul lienen ; rag da zouja a ran, abalamour ma c'hana-vezan ez out eun den garo,² e kemerez el leac'h
 22 nec'h euz lakeet netra, hag e vedez el leac'h nec'h euz ket hadet. Hag *he vestr* a lavaraz dezhan : Servicher fall, da varn a rin dre da gomzou da unan ; te a wie penaoz oun eun den garo, pehini a gemer el leac'h n'em euz lekeat netra hag a ved el leac'h n'em euz ket
 23 hadet. Perag eta nec'h euz ket lekeat va *arc'hant* er bank³ ; hag em distro, em bije he zilamet gant ar vad ?
 24 Hag e lavaraz d'ar re a oa eno : Lamit diganthan ar pez *arc'hant* se, hag *he roit* d'an hini en deuz dek.
 25 Hag int a lavaraz dezhan : Aotrou, *dija* en deuz dek
 26 pez. Me a lavar deoc'h e vezo roed da biou benag en deuz, mes d'an hini n'en deuz ket, e vezo lamet

¹ c'hannadur, leuzidigez.² gardis, kalet.³ arc'hant-ti.

- 27 memeuz ar pezh en deuz. E kenver va enebourien, pere ne ket fellet dezhei e renjen varnezhei, digasit anezhei ama, hag ho lazit dirazoun.
- 28 Ha goude beza lavaret kemer^t ze, e piniat da Jerusalem, o vond ar^o bobl.
- 29 Hag o veza eruet tost da Vethaje ha da Vetani, var menez galvet Olived, e kasaz daou euz he ziskibien, o lavarout : It d'ar bourk a zo dirag-oc'h, ha pa vefet eet enghan, e kavfet eun azen stag, var behini den n'euz biskoaz piniat ; distagit anezhan, hag he zigasit d'in. Ha mar goulen unan benag ouzoc'h perag e tistagit-hu anezhan, c'hwil lavaro dezhan : Abalamour ma en deuz an Aotrou ezom anezhan. Ar re gaset a ieaz, hag a gavaz evel ma oa lavaret dezhei. Hag evel ma tistagent an azen, he vestrou a lavaraz dezhei :
- 34 Perag e tistagit-hu an azen ze ? Hag e respountehont :
- 35 An Aotrou en deuz ezom anezhan. Hag e tigaschont anezhan da Jesus ; hag o veza lekeat ho dillad war an azeu, e rejond da Jesus piniat varnezhan. Hag evel ma tremene, *kalz* a dole ho dillad var an hent. Hag evel ma tostae da zisken divar menez Olived, an holl vanden diskibien, karget a joa, en em lekeaz da veuli Doue a vouez huel evid an holl viraklou o doa gwelet.
- 38 Hag e lavarent : Beniget ra vezo ar Roue a zeu en hano an Aotrou ! Peoc'h en env, ha gloar el leac'hioù huela ! Neuze hiniou euz a farisianed ar vanden.
- 40 a lavaraz dezhan : Mestr, kruz da ziskibien. Hag hen a respountaz hag a lavaraz dezhei : Me a lavar deoc'h mar tav ar re ma, ar vein a grio.
- 41 Ha pa oe tost da gear, o welet anezhi, e wélaz varnezhi hag e lavaraz : Oh ! ma'z piye anavezet, ive te da viana en deiz ma *pehini a zo roed* d'id, an traou a zell da beoc'h ! mes brema int kuzet d'az taoulagad.
- 43 Rag deziou a zeu varnout, en pere da enebourien a rai toullou en dro d'id, hag e kelfont ac'hanout hag e washfont ac'hanout a bep-tu. Hag e tiskarfont ac'hanout, te ha da vugale *pere a zo* en da greiz, ha ne lezfont ket ennout mean var vean, abalamour nec'h euz ket anavezet an amzer en pehini out bed gwelet.
- 45 Neuze, o veza eet en templ, en em lekeaz da gas kwit ar re a werze hag a brene *ebarz*, o lavarout dezhei : Skrivet eo : Ma zi a zo eun ti a beden, mes c'hwil oc'h euz groet anezhan eur c'havarn laeron.

- 47 Hag e kelene bemdez en templ. Hag ar vejeten vraz hag ar skribed, ha chefou ar bobl a glasse e 48 lakaat d'ar maro. Mes na wient petra da ober, rag an holl bobl en em stage euz he gomzou.
- 20 Eun deiz ma kelene Jesus ar bobl en templ, ha ma prezege an Aviel, ar veleien vraz hag ar skribed, gand ar re ansien, o veza deued, a gomzaz outhan hag a 2 lavaraz dezhan : Lavar deomp dre be c'hallout e rez an traou ze, ha piou en deuz roet did ar gallout se ?
- 3 Respont a reaz hag e lavaraz dezhei : Me a c'houleno ive diganeoc'h eun dra ; livirit anezhan d'in : Badi- 4 ziant Ian dont a rea euz an env pe euz an dud ?
- 5 Hag, int a sonje evel ennhei oc'h unan : Mar leveromp : Euz an env, e lavaro deomp : Perag eta noc'h 6 euz-hu ket kredet enghan ? Ha ma leveromp : Euz an dud, ar bobl holl hon meino ; rag kredi a ra e zeo 7 Ian eur profed. Dre ze e respountehont ne wient 8 ket a beleac'h e teue. Ha Jesus a lavaraz dezhei : Me na lavarin ket deoc'h ken nebeud dre be c'hallout e ran an traou ma.
- 9 Neuze en em lekeaz da lavaret d'ar bobl ar barabolen ma : Eun den a blantaz eur winien, hag he 10 fermaz da winerien, hag e oe pell absent.¹ Hag an amzer o veza deued, e kasaz eur zervicher etrezek ar gwiniereien evid ma rojent dezhan fronez eur ar winien ; mes ar gwiniereien, o veza he bilet, a gasaz 11 anezhan kwit en gollo. Hag e kasaz c'hoaz eur mevel all ; mes o veza ive e bilet ha groet dezhan meur a 12 zismegans, e kaschont anezhan kwit gollo. Kas a reaz c'hoaz eun driven, mes int a vlesaz anezhan ive, hag he 13 gasaz kwit. Mestr ar winien a lavaraz neuze : Petra a rin ? Kas a rin va mab karet mad ; marteze pa en 14 gwelfont e toujfont anezhan. Mes ar gwiniereien, o veza e welet, a sonjaz ennhei oc'h unan, o lavarout : Hema eo an heritour² ; deued, lazomp anezhan, evit 15 ma vezo an heritach deomp. Hag o veza he daolet er meaz euz ar winien, e lazjont anezhan. Petra eta a 16 rai mestr ar winien ? Dont a rai, hag e lazo ar winiereien ze, hag e roio ar winien da re all. Ar 17 *Judevien*, o veza klevet kement-se, a lavaraz : Ra na c'hoarvezo ket ze ! Neuze Jesus o sellet outhei, a lavaraz dezhei : Petra eta eo ar pezh a zo skrivet evelen :

¹ ezzeand.

² er

Ar mean taolet kwit gant ar re a vasoune, a zo dened
 18 da veza ar mean kenta er c'horn? Piou benag a
 gwezo var ar mean ze a vezo brevet, ha frika a raio an
 nep var behini e kwezo.

19 Neuze ar velcien vraz hag ar skribed a glaskaz
 lakaat ho daouarn varnezhan d'an heur ze memeuz;
 rag anavezet ho doa penaoz en doa lavaret ar barabolen
 ze a enep dezhei: mes acoun ho doa rag ar bobl.

20 Setu perag, oc'h evezat anezhan, e kasjond dezhan
 tud pere a gemeraz doare tud gwirion, evid *he* dapout
 en *he* gomzou, abalamour d'he lakaat en daouarn mestr
 21 ar vro hag en gallout ar gouarner. *An dud ma* eta
 a c'houlennaz diganthan: Mestr, ni a oar e komzez hag e
 kelenez gant eeünder, ha *penaoz*, ne rez van a zen e-bed,
 22 e kelenez hent Doue hervez ar wirionez. Dleet eo
 23 pea ar gwiriou da Sezar, pe nan? Mes *Jesus* oc'h
 anaout ho ruz, a lavaraz dezhei: Perag e tentit-hu
 24 ac'hanoun? Diskwezit d'in eun diner. Euz a biou
 eo ar skeud hag ar skrit ma? Int a respountaz: Euz a
 25 Sezar. Hag hen a lavaraz dezhei: Roit eta da Sezar
 ar pez a zo da Sezar, ha da Zoue ar pez a zo da Zoue.
 26 Ha na heljond ket he dapout en he gomzou dirag ar
 bobl; mes, o veza zouezet gant he respount, e tavjont.

27 Neuze hinienou a douez ar saduseed, pere a nac'h
 an adsavedigez a varo, a dostaez, hag a reaz outhan ar
 28 goulenn ma: Mestr, Moizez en deuz gourc'hemenet
 deomp, penaoz mar en deuz nep eur breur dimezet
 pehini a varv hep bugale, e tle kemer ar vreg a sevel
 29 lignez d'he vreur. Beza e oa eta seiz breur. An hini
 kenta a gemeraz eur vreg, hag a varvaz hep bugale.
 30 Hag an eil a zimezaz d'he vreg, hag a varvaz hep
 31 bugale. Hag an drede e c'hemeraz ive, hag ho zeiz
holl er memeuz doare; hag e varvjont hep lezel bugale.
 32 Ha goude holl ar vreg a varvaz ive. A behini anezhei
 33 e vezo-hi eta greg en adsavedigez a varo? Rag o
 34 zeiz int bet dimezet dezhi. *Jesus* a respountaz
 dezhei: Bugale ar c'hanvet ma a zime, hag a ro en
 35 dimezi. Mes ar re vezo barnet d'in da gaout lod er
 c'hantvet da zont en adsavedigez a varo, na zimefont
 36 ket ha na rofont ket en dimezi. Rag na helfont ket
 ken nebend mervel, abalamour ma voint henvel euz
 an elod, ha ma vefont bugale Doue, o veza bugale an
 37 adsavedigez a varo. Ha, penaoz ar re varo a adbevo,

kement se eo a ziskwez ive Moizez pa c'halv er voden
devuz an Aotrou, Doue Abraham, Doue Isaak ha
 38 Doue Jakob. Doue n'eo ket Doue ar re varo, mes
 39 Doue ar re vezo; rag an holl a vezo drezhan. Hag
 hinienou euz ar skribed, o kemer ar gomz, a lavaraz:
 40 Mestr, komzet mad ec'h euz. Ha ne gredent ken
 goulenn netra outhan.

41 Neuze e lavaraz dezhei: Penaoz e leverer eo ar
 42 C'hrist mab David? Ha David he unan a lavar en
 levr ar Zalmou: An Aotrou en deuz lavaret d'am
 43 Aotrou: Azez a zeou d'in, bete ma em bezo lakeet da
 44 enebourien da skabel d'az treid. Mar galv David
 anezhan Aotrou, penaoz eo hen mab dezhan?

45 Hag, evel ma selaoue an holl bobl, e lavaraz d'he
 46 ziskibien: Diwallit euz ar skribed, pere en em blij o
 pourmen en robenou hir, ha pere a gar ar saludou er
 plasou, hag ar c'henta kadoriou er sinagogou, hag ar
 47 c'henta plasou er festou; pere a zebr tiez an intan-
 vezed, var digarez ober pedenou hir; beza o devezo
 eur varnedigez vrasoc'h.

21 O veza savet he zaoulagad, *Jesus* a welaz tud pinvi-
 2 dik pere a lekee ho frofou en tenzor an templ. Gwelet
 a reaz ive eun intanvez paour pehini a lekeaz ebarz
 3 daou liard. Hag e lavaraz: E gwirionez e lavaran
 deoc'h, penaoz an intanvez paour ze e deuz lekeat
 4 ebarz mui evid an holl. Rag ar re ze holl o deuz
 lekeat, en profou Doue, euz ar pez o doa a re; mes
 houma e deuz roed euz he dienez ar pez e doa da
 veva.

5 Hag evel ma lavare hinienou dezhan e oa savet an
 templ gant mein gaer ha gant profou pinvidik, e
 6 lavaraz: C'hwi a zell euz an traou ze! Deiziou a zeuo
 en pere ne vezo lezet mean var vean, a gement na vezo
 7 diskaret. Hag e c'houlennjont outhan: Mestr, pegoulz
 en em gavo an traou ze, ha *dre* betra zin ec'h *anavefer*
 8 e veont prest d'en em gaout? Hag e lavaraz:
 Diwalit da veza tromplet¹; rag kalz a zeuo em hano, o
 lavarout: Me eo ar *Christ*, hag an amzer a dosta.
 9 N'az it ket eta var ho lerc'h. Pa glevfet komz euz a
 vrezeliou hag euz a gamesk, na spountit ket; rag red
 eo d'an traou ze en em gaout araog; mes *ne vezo ket*
 kercent ar fin.

¹ toisiet.

- 10 Lavaret a reaz dezhei ive : Eur bobl a savo enep eur
 bobl *all*, hag eur rouantelez a enep eur rouantelez *all* ;
 11 hag e vezo kreniou-douar braz e meur a leac'h, ha
 naounegezou ha bosenou ; hag en em diskwezo traou
 spouronuz, ha siniou braz en env.
 12 Mes, araog an holl draou ze, e lakafont ho daouarn
 varnoc'h, hag e trubulfont *ac'hanoc'h*, ho kasfont en ho
 sinagogou hag *ho lakafont* er prizoun, hag ho kasfont
 dirag ar rouane ha dirag ar gouarnerien, abalamour
 13 d'am hano. Ha kement se a vezo evidoc'h eul leac'h
 14 da destenia. Likit eta en ho kaloun na dleit ket
 15 sonjal araog en ho tifen. Rag me a roio deoc'h eur
 genou hag eur furnez da behini hoc'h holl enebourien
 16 ne helfont respount netra. C'hwi a vezo gwerzet,
 gant *ho kerent*, gant *ho preudeur*, gant *ho nesa* ha gant
ho mignouned ; hag e lakafont kalz *ac'hanoc'h* d'ar
 17 maro. Ha c'hwi a vezo kaseet gant an holl, abala-
 18 mour d'am hano. Mes n'en em gollo ket eur vleven
 19 euz ho pen. Kendalc'hit hoc'h ineou dre ho sioulded.
 20 Ha pa welfet Jerusalem kelc'hiet gant armeou, gwezit
 21 eo tost he glac'har. Neuze, ar re a vezo er Jude ra
 dec'hfont er menezioù ; ra en em dec'ho ar re a vezo e
 kreiz *Jerusalem* ; ha n'az ai ket ebarz ar re a vezo
 22 var ar meaz. Rag beza e vefont deizioù a gastiz,
 abalamour d'an holl draou a zo bet skrivet da eruout.
 23 Gwal-heur d'ar gragez dougerezet, ha d'ar re a roi da
 zena en deizioù ze ; rag eur glac'har braz a vezo var
 24 ar vro ma, hag a zrouk a enep ar bobl ma. Kweza a
 rafont dindan laoien ar c'hleze, ha kaset e vefont da
 vevelien¹ e touez an holl boblou, ha Jerusalem a vezo
 mac'het gant ar boblou, beteg ma vezo amzerioù ar
 boblou eruet.
 25 Ha beza e vezo siniou en heol, *el loar* hag *er stered* ;
 ha var an douar, ar boblou a vezo en nec'hamant ha na
 wefont petra da ober, gant ar mor hag he ourlou oc'h
 26 ober eun drouz vraz. An dud a vezo evel o renta
 hoc'h ine gant ar spount, en gortoz euz an traou pere
 a dle en em gaout er bed ; rag nerzou an envou a vezo
 27 hijet. Ha neuze e welfont Mab an den o tond var
 goabrenou an env, gant eur gallout hag eur gloar *braz*.
 28 Pa n'em lekeo an traou ze d'en em gavet, sellit d'an
 neac'h, ha savit ho penou, rak ho tasprenedigez a dosta.

¹ sklavet.

- 29 Hag e lavaraz dezhei eur barabolen : Gwelit ar
 30 wezen fiez hag an holl gwez all ; pa voutond e varnit
 ac'hanoc'h oc'h unan, o welet anezhei, eo tost d'an hanv.
 31 Evel se ive, c'hwi pa welfet kement se o c'hoarvezout,
 32 gwezit penaoz eo tost rouantelez Doue. Me a lavar
 deoc'h e gwirione, penaoz ar rum-tud ma na dremeno
 33 ket, ken na vezo eruet an traou ze. An env hag an
 douar a dremeno, mes ma giriou na dremenfont ket.
 34 Likid eta evez ouzoc'h, gand aoun na zeufe ho
 kalounou da veza pounereet gant an dirollded, ar
 vezventi, ha gant ankeniou ar vuez ma ; ha na zeufe
 35 an deiz ze en eun taol d'ho lakaat souezet. Rag dont
 a rai evel eur roued, da soupren ar re holl a choum
 36 var gorre an douar. Beilit eta, ha pedit en pep amzer,
 abalamour ma veet kavet din da dec'hel euz an holl
 draou a dle en em gaout, ha da choum dirag Mab
 an den.
 37 Ha, *Jesus* a gelene en templ en pad an deiz, hag, en
 noz, ez ea hag en em dalc'he var ar menez galvet
 38 Olivez. Ha, da c'houlou deiz, an holl bobl a zeue d'he
 gaout en templ evid he zelaou.
- 22** GOUEL ar baraou dic'hoel, hanvet ar Pask, a
 2 dostae. Hag ar veleien vraz hag ar skribed a glaske
 penaoz heljent lakaad *Jesus* d'ar maro ; rag douja
 reent ar bobl.
 3 Mes Satan az eaz en Judaz, lezhanvet Iskariot,
 4 pehini a oa euz an daouzek ; hag ez eaz, hag e komzaz
 gant ar veleien vraz ha gant mestrou ar gwarded, var
 5 an doare m'hen lakaje entre ho daouarn. Joa ho doe
 a gement se, hag e rejont marc'had da rei dezhan
 6 arc'hant. Hag hen a roaz he c'hir. Hag e klaske an
 tu deread evid he rei dezhei hep ma wije ar bobl.
 7 Koulskoude, deiz gonel ar baraou dic'hoel a zeuz, en
 8 pehini e oa red sakrifia¹ ar Pask, ha *Jesus* a gasaz
 Pèr ha Ian, o lavarout : Id da ficha deomp ar Pask,
 9 evid ma tebrimp *anezhan*. Int a lavaraz dezhan :
 10 Pe leac'h e c'hoanteez e fichfemp *anezhan* ? Hag hen
 a lavaraz dezhei : Pa'z eet en kear, oc'h aruo ganeoc'h
 eun den o tougen eur podad dour ; heulit anezhan en
 11 ti ma'z ai enghan ; ha livirit da vestr an ti : Ar Mestr
 a lavar d'id : Pe leac'h ema al leac'h en pehini e

¹ lara, immola.

12 tebrin ar Pask gant ma diskibien ? Hag e tiskwezo
 deoc'h eur gambr huel, braz ha kempenet ; fichet eno
 13 ar Pask. Int eta o veza eet kwit, a gavaz holl evel
 ma en doa lavaret dezhei, hag e fichjont ar Pask.
 14 Ha pa oe deued an heur, en em lekeaz euz taol, hag
 15 an daouzek abostol a oa ganthan. Hag e lavaraz
 dezhei : C'hoantecet kalz em euz dibri ar Pask ma
 16 ganeoc'h, araog m'am bezo poan. Rag me a lavar
 deoc'h, penaoz na zebrin ken anezlan, bete ma vezo
 17 groet en rouantelez Doue. Hag o veza kemeret ar
 c'halei e trugarekeaz, hag e lavaraz : Kemerit anezhan
 18 ha lodennit anezhan entrezoc'h. Rag me a lavar
 deoc'h, na evin ken euz ar frouez ma euz ar winien,
 19 ken na vezo deued ren Doue. Neuze e kemeraz bara,
 hag o veza trugarekeet, e torraz anezhan hag e roaz
 anezhan dezhei, o lavarout : Hema eo va c'horf, pehini
 a zo roet evidoc'h ; grit kement ma en memor¹ ac'ha-
 20 noun. Er memeuz doare, goude beza koaniet, e roaz
 dezhei ar c'halei, o lavarout : Ar c'halei ma eo an
 allians² nevez em goad, pehini a zo skuliet evidoc'h.
 21 Mes setu, dorn an hini am gwerz a zo euz an daol ma
 22 ganen. Evit ar peñ a zo euz a Vab an den, mond a ra,
 evel ma eo merket ; mes gwal-heur d'an den ze dre
 23 behini eo gwerzet. Hag en em lekejont da c'houlou
 an eil euz egile pehini anezhei a raje kement se ?
 24 Ernout a reaz ive eun disput entrezei, evid gouzout
 25 pehini anezhei a dlee beza galvet ar brasa. Mes hen
 a lavaraz dezhei : Rouane ar boblou a vestroni
 anezhei, hag ar re ho deuz gallout warnezhei a zo
 26 galvet mad-oberourien. Mes c'hwil, na rit ket evel se ;
 ra vezo ar brasa en ho touez, evel ar bihana ; hag an
 27 hini a ren, evel an hini a zervich. Rag pehini eo ar
 brasa, an hini a zo euz taol, pe an hini a zervich ?
 n'eo ket an hini a zo euz taol ? Ha koulskoude me a
 28 zo en ho touez evel an hini a zervich. Mes, c'hwil, eo
 29 ar re a zo choumet ganen em zentasionou ; ha me reiz³
 deoc'h plas em rouantelez, evel ma en deuz an Tad
 30 reizet d'in ; abalamour ma tebrfet ha ma c'hevfet euz
 ma zaol em rouantelez, ha ma veet azezet var droniou,
 o varni daouzek pobl Israel.
 31 An Aotrou a lavaraz ive : Simon, Simon, setu,
 Satan en deuz goulouet ho tremen dre ar c'hroue evel

¹ sonj, envor

² gontevians.

³ ade'hratio, zispas.

32 ar gwiniz. Mez pedet em euz evidout, evid na fallai ket
 da feiz. Te eta, pa vezi distroet¹ krenva da vreudeur.
 33 Ha *Pêr* a lavaraz dezhan : Aotrou, me a zo prest da
 34 vont ganez, ha d'ar prizoun ha d'ar maro. Mes *Jesus*
 a lavaraz dezhan : *Pêr*, me hel lavar d'id, ar c'hok na
 gano ket hirie, n'az pezo nac'het teir gweach d'anaout
 ac'hanoun.
 35 Neuze e lavaraz dezhei : Pa em euz ho kaset hep
 ialc'h, hep sac'h, hag hep boutouler, hag eun dra benag
 a zo bet manket deoc'h ? Hag int a respountaz : Netra.
 36 Mes brema, a lavaraz dezhei, an hini en deuz eur
 ialc'h ra he c'hemero ; hag er memeuz doare an hini en
 37 deuz eur zac'h ; hag an hini n'en deuz ket eur c'bleze,
 gwerzo² he vantel, ha preno unan. Rag me a lavar
 deoc'h, eo red c'hoaz d'ar peñ a zo skrivet, beza peur-
 c'hroet enn'oun : Lakeet eo bet en renk an dorfedou-
 rien.² Hag an traou a zell ac'hanoun a zo o vond da
 38 eruont. Hag e leverjont : Aotrou, setu daou gleze.
 Hag hen a lavaraz dezhei : Awalc'h eo.
 39 Neuze *Jesus*, o veza eet er meaz, az eaz, hervez he
 c'hiz, da venez Olived ; hag he ziskibien a c'heuliaz
 40 anezhan. Ha pa oe arruet el leac'h se, e lavaraz
 dezhei : Pedit evid na gwefeet ket en dentasion.
 41 Neuze e pelleaz outhei vardro hed eun taol mean, hag
 42 o taoulina, e pede, o lavarout : Tad, mar fell d'id
 pellaat ar c'halei ze ouzin ! Koulskoude, ra na vezo
 43 ket groet ma bolonte,³ mes da hini. Hag eun el
 euz an env en em ziskouezaz dezhan evid he gren-
 44 vaat. Hag o veza en agoni, e pede kalz startoc'h ;
 hag e teuz dezhan eur c'houezen evel beradenou goad.
 45 pere a goueze var an douar. Hag o veza savet euz
 he beden, e teuz entrezeg he ziskibien, pere a gavaz
 46 kousket a dristidigez, hag e lavaraz dezhei : Perag e
 kouskit-hu ? savit ha pedit, evid na gwefeet ket en
 tentasion.
 47 Evel ma komze c'hoaz, eur vanden a zeuz, hag an
 hini a c'halvet Judaz, unan an daouzek, a valee araog
 dezhei ; hag e tostaez euz *Jesus* evid pokat dezhan.
 48 Mes *Jesus* a lavaraz dezhan : Judaz, gwerza a rez te
 49 Mab an den dre eur pok ? Hag ar re a oa en dro da
Jesus, o welet ar peñ a iea da eruont, a lavaraz dezhan :
 50 Aotrou, ha skei a rafomp-ni gant ar c'bleze ? Hag

¹ konvertisset.

² fallagr.en, tud-fall.

³ ioul.

unan anezhei a skoaz mevel ar beleg braz, hag a
 51 droc'haz dezhan he skouarn deou. Mes Jesus, o kemer
 ar gomz, a lavaraz : Paouezet. Hag o veza stoket
 52 skouarn ar mevel, e iac'heaz anezhan. Neuze Jesus a
 lavaraz d'ar veleien vraz, da gabitened an templ, ha d'ar
 re ansien a oa deued a enep dezhan : Deued oc'h gant
 klezeier ha gant bizier, evel var lerc'h eul laer.
 53 Bemdez e oan ganeoc'h en templ, ha n'oc'h euz ket
 lakeet ho taouarn warnoun. Mes houma eo hoc'h heur
 ha gallout an devalijen.
 54 Neuze e krokchont enghan, hag e kaschont anezhan
 55 da di ar beleg braz. Ha Pêr a c'heulia a bell. Ha pa
 ho doe elumet tân en kreiz ar porz, ha ma oent azezet
 56 a unan, Pêr a azezas en ho zouez. Hag eur vatez, o
 welet anezhan e kichen an tân, hag o sellet piz
 outhan, a lavaraz : Hema a oa ive gant an den ze.
 57 Mes hen a nac'haz Jesus, o lavarout : Greg, na ana-
 58 vezan ket anezhan. Hag eun nebeut goude unan all,
 o veza he welet a lavaraz : Te a zo ive euz an dud se.
 59 Mes Pêr a lavaraz : O den, n'en doun ket. Vardro
 eun heur goude, unan all a desteniaz o lavarout : A
 dra zur, hema a oa ive ganthan ; rag Galilean eo ive.
 60 Mes Pêr a lavaraz : O den, ne ouzon ket petra a
 levez. Ha kerkent, evel ma komze c'hoaz, ar c'hok
 61 a ganaz. An Aotrou o veza, distroet, a zellas euz Pêr ;
 ha Pêr a zeuaz da sonj dezhan euz a gomz an Aotrou,
 ha penaoz en doa lavaret dezhan : Araog ma kano ar
 62 c'hok, ez pezo ma nac'het teir gweach. Ha Pêr o veza
 eet er meaz, a welaz gant c'hwervder.
 63 Neuze, an dud pere a zalc'he Jesus, a rea goab
 64 anezhan hag a skoe warnezhan ; hag, o veza he vouchet,
 e skoent war he visach, hag e c'houlent outhan :
 65 Difiñ piou eo an hini en deuz da skoet ? Hag e
 lavarent kalz a draou a enep dezhan, en eur drouk
 komz en he enep.
 66 Hag adaleg ma oe deued an deiz, senatored ar bobl,
 ar veleien vraz hag ar skribed en em zastumaz hag a
 67 reaz da Jesus dont dirag ar sanhedrin¹ ; hag e lavar-
 jond dezhan : Mar d'out ar C'hrist, lavar deomp. Hag
 hen a respountaz dezhei : Mar hel lavaran deoc'h,
 68 c'hwï n'hen kredfeet ket. Ha mar goulenan ouzoc'h
 ive, na respountfeet ket d'in, ha n'am lezfeet ket da

¹ c'hwizul-bras.

vont. Diwar vrema, Mab an den a vezo azezet a zeon
 69 da c'hallout Doue. Neuze e lavarjond holl : Te eo eta
 70 Mab Doue ? Hag hen a respountaz dezhei : C'hwï a
 71 lavar oc'h unan ; beza ez oun. Neuze e leverjont :
 Petra hon deuz-ni ezom a desteni, pa eo gwir hon euz
 he glevet euz he c'henou ?
 23 Neuze an holl dud ze, o veza savet, a gasaz anezhan
 2 da Bilat. Hag en em lekejond d'he damall, o lavarout :
 Ni hon deuz kavet an den ma o troumpla ar bobl hag
 3 roue. Neuze Pilat a reaz outhan ar goulen ma : Beza
 out te roue ar Judevien ? Ha Jesus a lavaraz dezhan :
 4 Hel lavaret a rez. Ha Pilat a lavaraz d'ar veleien vraz
 5 ha d'ar bobl : Ne gavan krim¹ ebed en den ma. Mes
 int a zalc'he, o lavarout : Sevel a ra ar bobl, o kelen-
 dre an holl Jude, o veza en groet adaleg ar Galile,
 6 beteg ama. Pa glevaz Pilat komz euz ar Galile, e
 7 c'houlenaz hag hen oa an den ze Galilean. Hag o
 veza gouezet e oa euz a zalc'h Herodez, hen kasaz da
 Herodez, pehini a oa en Jerusalem en deziou ze.
 8 Pa welaz Herodez Jesus, en doe kalz a joa ; rak
 pell a oa en doa c'hoant d'he welet, abalamour ma en
 doa klevet lavaret kalz a draou outhan ; hag e c'hortoze
 9 he welet oc'h ober eur mirakl benag. Ober a reaz eta
 meur a c'houlen outhan ; mes Jesus na respountaz
 10 netra dezhan. Hag ar pen-veleien hag ar skribed pere
 11 a oa eno, a damalle anezhan gwasa ma hellent. Mes
 Herodez, gant tud he c'hard, a zisprijaz anezhan ; hag
 evit ober goab anezhan, e lakeaz gwiska dezhan eur zae
 12 skeuduz, hag e tistroaz anezhan da Bilat. Er memeuz
 deiz se, Herodez ha Pilat a zeuaz mignouned ; rag araog
 e oant enebourien.
 13 Neuze Pilat, o veza dastumet ar veleien vraz, hag ar
 14 mestrou, hag ar bobl, a lavaraz dezhei : Digaset
 oc'h euz d'in an den ze evel hen dije savet ar bobl, ha
 goude, beza groet goulenou outhan dirazoc'h, n'em
 euz ket he gavet kiriek da hini ebed euz ar c'hrimou,
 15 euz a bere hen tamallet ; nag Herodez ken nebeud ;
 rag ho kaset em euz d'he gaout ; ha setu n'hen deuz
 16 groet netra a vefe din a varo. O veza eta groet he
 gastiza,² e loskin³ anezhan.
 17 Mes, red e oa dezhan leuskel unan dezhei en deiz

¹ drouk.

² skourjaca.

³ laoskin.

18 gouel. En hevelep doare ma krijond holl a unan: Laka
 19 hema d'ar maro, ha laosk deomp Barabbaz. - *Barabbaz*
 a oa bet lakeet er prizoun evid eun dirollded pehini a
 20 oa bet groet en kear, hag eur muntr.¹ Pilat, o kaout
 c'hoant da leuskel Jesus, a gomzaz *outhei* a-nevez.
 21 Mes int a griaz: Kroastag² anezhan, kroastag anezhan.
 22 Hag hen a lavaraz dezhei evid an deirved gweach:
 Mes petra droug en deuz groet? N'em euz kavet
 ennan netra hag a *vefe* din a varo. He gastiza a
 23 rin hag e laoskin *anezhan*. Mes int a gendalc'he, o
 c'houlen a gri forz ma vije staget euz ar groaz; hag
 24 ho c'hriadenou ha *re* ar veleien vras a greske. Neuze
 25 Pilat a varnaz ober evel ma felle dezhei. Leuskel a
 reaz dezhei an hini a oa bet lakeet er prizoun evid
 dirollded hag *evid* lazerez, ha pehini a c'houlent;
 hag e lezaz Jesus d'ho bolonte.³
 26 Hag evel ma kasent anezhan, e kemerjond eun den
 hanvet Simon a Siren, pehini a zistroe euz ar parkeier,
 hag e lekejond anezhan da zougen ar groaz, var lerc'h
 Jesus.
 27 Hag eur vanden vraz a bobl hag a c'hragez hen
 heulie; pere en em c'hlac'hare hag a hirvoude divar he
 28 bèn. Mes Jesus, o tistrei entrezeg ennhel, a lavaraz
dezhei: Merc'hed Jerusalem, na welit ket divar ma
 fèn, mes gwelit varnoc'h oc'h unan ha var ho pugale;
 29 rag deizioù a zeuo en pere e lavarfer: Euruz ar
 merc'hed dibrodu, ar c'hoiou n'ho deuz ket ganet, hag
 30 an diouvron n'ho deuz ket maget! Neuze en em
 lakafont da lavaret d'ar menezioù: Kouezet varnomp;
 31 ha d'ar c'hrec'henou: Goloit ac'hanomp. Rag ma reer
 an traou ma d'ar c'hoad glaz, petra a vezo groet d'ar
 c'hoat sec'h?
 32 Hag e kaset ive daou dorfedour all, evid ho lakaad
 da vervel ganthan.
 33 Ha pa oent deued el leac'h hanvet Kalvar, e stag-
 jont anezhan euz ar groaz eno, hag an dorfedourien,
 34 unan a zeou, hag egile a gleiz. Mes Jesus a lavare:
 Tad, pardoun dezhei, rag na ouzont ket ar pez a reont.
 Neuze e lodenjont he zillad, euz *ho* zeurel d'ar zort.
 35 Ar bobl en em zalc'he *eno* hag a zelle. Hag ar sena-
 toret hag ar bobl a rea goab anezhan, o lavarout:
 Sovetaet en deuz ar re all, ra en em zovetao he unan,

¹ lazerez.

² krusifi.

³ ioul.

36 m'ar d'eo ar C'hrist, ar choazet a Zoue. Ar soudarded
 ive, o tostaad evid kinnig gwinegr dezhan, a rea goab
 37 outhan, o lavarout: Mar d'oud roue ar Judevien, en
 38 em zoveta da unan. Ha beza e oa a uz *d'he bèn* ar
 skrid-ma, en grek, en latin hag en hebre: HEMA EO
 ROUE AR JUDEVIAN.
 39 Unan euz an dorfedourien a oa kroastaget a zisme-
 ganse ive anezhan, o lavarout: Mar d'oud ar C'hrist,
 40 en em zoveta da unan, ha ni *ive*. Mes egile, o kroza
 dezhan, a lavaraz: Na zoujez ket eta Doue, rag barnet
 41 oud d'ar memez poan? Hag evidomp-ni, a zo gant
 42 gwirionez; mes hema n'euz groet droug e-bed. Hag
 e lavare da Jesus: Aotrou, az pez sonj ac'hanoun, pa
 43 vezi eet en da rouantelez. Ha Jesus a lavaraz dezhan:
 Me hel lavar d'id en gwirionez hirie, e vezi ganen er
 baradoz.
 44 Beza e oa var dro ar c'hwec'hved heur, hag e oe
 45 tevalijen var an douar holl beteg an naoved heur.
 An heol a devalaaz, ha gwel an templ a rogaz dre he
 greiz.
 46 Ha Jesus en eur grial a vouez huel, a lavaraz: Ma
 Zad, lakaat a ran ma spered entre da zaouarn. Hag o
 veza lavaret kement se, e varvaz.
 47 Ar c'hantener, o welet ar pez a oa eruet, a roaz
 gloar da Zoue, o lavarout: A dra zur an den-ma a oa
 48 gwirion. Hag an holl bobl pere a oa en em zastumet
 eno, o welet kement se, a ieaz kwit en eur skei var
 49 boull ho c'haloun. Hag ar re holl a anaveze anezhan,
 hag ar gragez ho doa he c'heuliet adaleg ar Galile, en
 em zalc'he a bell, hag a zelle an traou ze.
 50 Hag eun den, galvet Josef, pehini a oa senatour, den
 51 mad ha gwirion; pehini n'hen doa ket roed he ali,
 d'ho c'hoant na d'ho oberiou; *pehini a oa* euz a Ari-
 mate, kear euz a Jude, ha pehini a c'hortoze ive ren
 52 Doue, o veza deued da gaout Pilat, a c'houlenez
 53 outhan korf Jesus. Hag o veza he ziskenet *euz ar*
groaz, e lekeaz eul linsel, en dro dezhan, hag e lekeaz
 anezhan en eur bez toulet en eur roc'h; el leac'h ne oa
 54 bet c'hoaz lekeet den. Beza e oa an deiz euz a gem-
 penadurez ar sabbat, pehini a zeue.
 55 Hag ar gragez *petra* a oa deued euz a C'halile gant
Jesus, o veza heuliet *Josef*, a velaz ar bez ha penaoz
 56 e oa lakaot korf *Jesus* ebarz. Hag o veza distroet, ec'h

aprestjont¹ louzou a c'houez vad, ha trestjou, hag e c'heanjond² deiz ar Sabbat, hervez al lezen.

- 24 Mes ar c'henta deiz euz ar zizun, e teujond d'ar bez mintin mad, o tigaz ganthei al louzou a c'houez vad ho doa fichet; hag eur re benag ho c'heulie. Hag e kavjond e oa bet ruliet ar mean a zirag ar bez. Hag o veza eet ennhan, ne gavjond ket korf an Aotrou Jesus. Hag evel na wient petra sonjal a gement se, setu, daou den en em ziskouezaz dezhei, gant dillad lugernuz. Hag evel ma oant spountet, ha ma plegent ho feñou d'an douar, e lavarjond dezhei: Perag e klaskit-hu e touez ar re varo an hini a zo beo? N'ema ken ama, adsavet eo a varo. Ho pezit memor en pez doare en doa komzet ouzoc'h, pa oa c'hoaz en Galile, o lavarout: Red eo da Vab an den beza lekeet entre daouarn an dud fall, ha beza kroastaget, hag adsevel a varo an drede deiz. Hag e teuaz sonj dezhei en he gomzou. Hag o veza distroet euz ar bez, e tisklerjond an holl draou-ze d'an unnek, ha d'an holl re all.
- 10 Mari Magdalen, Janet, ha Mari *mam* Jakez hag ar re all a oa ganthei, oa ar re a lavaraz an traou ma d'an ebestel. Mes ar pez a lavarent *dezhei*, a gemerent evel eun sorc'hen,³ ha ne gredjont ket anezhei. Koulskoude, Pêr, a savaz hag a redaz d'ar bez, hag o veza pleget, ne welaz nemed al lienenou var an douar; hag ez eaz kwit souezet hennan he unan euz ar pez a oa eruet.
- 13 An deiz se memeuz, daou anezhei a ica da eur bourk, hanvet Emmaüz, war hed tri-ugent stad⁴ euz Jerusalem. Hag int a gomze entrezhei euz ar pez a oa eruet. Hag evel ma komzent, ha ma displegent, Jesus he unan, o veza tostaet, en em lekeaz da vale ganthei. Mes ho daoulagad a oa dalc'het, en hevelep doare ma na anavejond ket anezhan. Hag hen a lavaraz dezhei: Petra eo ar c'homzou ze a livirit-hu entrezoc'h, en eur vond en hent, ha perag oc'h-hu ken trist ze? Unan *anezhei*, hanvet Kleppaz, a respountaz dezhan: Te eo an diaveziad hepken, en Jerusalem, ha ne oar ket an traou a zo tremenet enni en deiziou ma? Hag hen a lavaraz dezhei: *Ha* petra?² Int a respountaz dezhan: Ar pez a zo aruet gant Jesus a Nazaret, pehini a oa eur profed braz, galloudek en

¹ a oza, prepari, s'cha. ² diskwiza. ³ huere. ⁴ teir-leo.

- oberiou hag en komzou, dirag Done ha *dirag* an hou bobl; ha penaoz ar veleien vraz hag hon renerien ho deuz he varnet d'ar maro, hag he staget euz ar groaz.
- 21 Evidomp ni, ni a espere e oa hen eo an hini a sovetaje Israel, ha koulskoude, setu an drede deiz ma eo en em gavet an traou ze. Gwir eo penaoz gragez benag, euz hon zouez, ho deuz hon gwal souezet; *rag* o veza bet eed d'ar bez araog an deiz, n'ho deuz ket kavet he gorf, hag int deued o lavarout penaoz eled a zo en em diskouezet dezhei ha lavaret *dezhei* e oa beo. Hag hinienu ac'hanomp a zo eet d'ar bez, hag ho deuz kavet an traou evel m'ho deuz ar gragez lavaret dezhei; mes hen, n'ho deuz ket en gwelet. Neuze e lavaraz dezhei: O tud hep skiant hag euz eur galoun gorrek da gredi kement en deuz ar brofeded lavaret! *Ha* ne oa ket red e vije ar C'hrist poaniet, hag ez aje en he c'hloar? Neuze he displegaz dezhei an boll Skrituriou a gomze outhan adaleg Moizez bete an holl brofeded. Evel se e tostaent euz ar bourg en pehini ez eent, mes *Jesus* a rea van da vont pelloc'h.
- 29 Hag int a reaz dezhan *choum ganthei*, o lavarout *dezhan*: Choum ganeomp; rag an noz a zeu, hag an deiz a zo war he zisken. Mond a reaz evid choum ganthei. Hag evel ma oa euz taol ganthei, e kemeraz bara hag e trugarekaez; hag o veza *he* dorret, e roaz *anezhan* dezhei. Neuze ho daoulagad a zigoraz, hag ec'h anavejont anezhan; mes hen a dec'haz a zirag ho daoulagad. Hag e leverjont an eil d'egile: Hon c'haloun ha ne dome ket ennomp, pa gomze deomp en hent, ha pa zisplike deomp ar Skrituriou? Hag o sevel en heur ze memeuz, e tistrojond da Jerusalem; hag e kavjont an unnek, hag ar re a oa ganthei, das-tumet, pere a lavare: An Aotrou en gwirionez a zo adsavet a varo, hag eo en em diskouezet¹ da Simon.
- 35 D'ho zro, e lavarjont ive ar pez a oa eruet ganthei en hent, ha penaoz ho doa hen anavezet pa en doa torret ar bara.
- 36 Evel ma komzent evel se, Jesus he unan en em ziskouezaz en ho c'hreiz, hag a lavaraz dezhei: Ar peoc'h ra *vezo* ganeoc'h. Mes int, souezet ha karget a spouron, a grede gwelet eur spered. Hag hen a lavarez dezhei: Perag oc'h-hu trubuliet, ha *perag*

¹ diskouezet.

39 sav kement a sonjou en ho kalouno ? Sellid euz va
 daouarn, hag euz va zreid, rag me va unan eo. Stokit
 ennoun ha sellit *ouzin* ; rag eur spered n'en deuz na kig
 40 nag eskern, evel a welit am euz. O lavaret kement se, e
 41 tiskouezaz dezhei he zaouarn hag he dreid. Mes evel,
 en ho joa, na gredent ket c'hoaz, ha ma oant souezet, e
 lavaraz dezhei : Beza oc'h euz eun dra benag da zibri ?
 42 Hag e rojont dezhan eun tam pesk rostet hag eun diren
 43 vel. Hag o veza *he* gemeret, e tebraz dirazhei.
 44 Neuze e lavaraz dezhei : Setu ar pezh a lavaren deoc'h
 pa oan c'hoaz ganeoc'h, e oa red da gement a zo bet
 skrivet ac'hanoun en lezen Moizez, *er* brofeded hag *er*
 45 Zalmou, beza peur-c'hroet. Neuze e tigoraz dezhei ho
 46 spered, evid ma komprenjent ar Skrituriou. Hag e
 lavaraz dezhei : Evel se eo skrivet, hag evel se e oa red
 e c'houzanvche¹ ar C'hrist, hag e savje a varo an drede
 47 deiz ; ha ma vije prezeget en he hano an distroidigez *euz*
Doze, hag ar pardoun euz ar pec'hejoa, en touez an
 48 holl boblou, o vond da genta dre Jerusalem. Ha, c'hwi
 49 eo an testou euz an traou-ma ; ha setu, ez an da gas
 deoc'h ar pezh en deuz ma Zad prometet. Evidoc'h-hu,
 choumid en kear Jerusalem, ken na veet gwisket gant
 an nerz euz an neac'h.
 50 Neuze e kasaz anezhei er meaz, beteg Betani ; hag,
 51 o veza savet he zaouarn, e venigaz anezhei. Hag e
 c'hoarvezaz evel ma venige anezhei, e pellaaz outhei,
 52 hag e oe savet en env. Hag int, o veza he adoret, a
 53 zistroaz da Jerusalem gant eur joa vraz. Hag e oant
 dalc'hmad en templ, o veuli hag o veniga Doue.
 Amen.

¹ *andwi*.

